

զբաց ցա լինէր մակայ : այլ արայ Գ-
 դնու տուր նե չիք քի թէն կրի տան
 պու իւր ուլ տի : զէրայ մովտե ոնինկ
 Թոր առին ինկ պէրիլ կանին այ
 Թէն կրի տան : ուր արայ ահարուն
 ա պէտու դան ընդը լար : Այսինայ
 դաղ տայ : Թէն կրի նընկ էն կանին
 այ : պուր դու լար առաջի : տայ պու
 լուր : տայ խառանդու լուր : տայ
 օթ : դան ընդը լար : Այսինայ
 Թոր կան ընայ Գրիշտա լար : տայ Գ
 խան : տայ խայ չի լար դան ընդը լար :
 Այսինայ նունկ ին գունուք գէլ կան
 ընայ տաճար կայ : Գ- սի մեռն : ու
 աննայ մարդ արեւու հի : տայ էշիք
 նինկ աչ ըլ կանը : դանը խոր :
 Գ- նու : էպի պատու քայ խաչ ընկան
 տայ : Գրիշտայ : տայ պու վան լար
 նընկ ու լար կան ըլ դան ընդը :
 Այսինայ նունկ մկրտութի տնայ
 աթայ Թէն կրի ու արի ծան տայ Գ
 յովաննէն : դան ընդը լար : Այսինայ
 Թափ օր դաղ տայ : Գ մարդ արե-

տայ զ առաքելաւ դանն ընդդար
 թէսկի լիք ինայ: Եւ անընդար
 քն նունի պար չայ ընդդար աքան
 չէլիք լար: քն քի ինայ ու առ թանայ
 էտի: Կոնաչ նինի ինայ առնի զա-
 լուխու: ու երնինի զիք զանապի-
 ու դաչ լար նինի չայ լարայի-
 տայ ինայ ու առ լու քն նինի ինայ ըն-
 դար ըն տան չի դի: տայ ըն տայ զ
 կայ պանչէլիք լար դանն ըն դար:
 Լոայ նի արու թի ունայ քն նունի
 քի ըն տայ լար: ու գերեւ լար նինի
 դաչ քի աչ ըն տի: տայ զիք ինի-
 տայ առաքել լար: տայ առ ինայ ըն
 լար: տայ առ զի լար դանն ըն դի:
 Լոայ ըն տայ հաւքար ըն տայ տայ
 քի ըն տայ լար: ու առաքել լար: ու
 առ տան լար դար լար: դանն ըն դի:
 Լճիկարքի առ գոնու դանն ըն դի:
 դանն ըն տայ գոնու էնայ: հաւ
 պանժ դի դայ կան առնի ու տար-
 նի դար լու քի քն առն ըն էտի ճա-
 վուդ լար կայ: սիգ էն էր տինի ըն

Եւ անկէս. քայ. տայ օլ դան ըն լիպէր
 աթ զօնու. լու. ք. ուչ ուն. տային ան
 մատ ընկ ըզ. Մայ մէն իմ դան ըն
 լի ըմ պարտք տայ ընուրու. նիք ի ող
 աննէս. օլ իլ ըն ծաք ծի խայսին. քի
 պէր տի մանկայ աթամ: Նայ ծք
 այթ ըր մէն դան ըն լի պէր բնէն
 մէն ինուչ ուն. տայ դան ըն լի պէր բն
 մէն ինուչ ուն աթ. աթ. տայ աթ ընկ
 Թորանի իզ կայ տայ Է ազ կանտր.
 քի Է աթ. աթ. նրնի դան ըն լի ըզ զօն
 ու տուր. այ պիր աթ. աթ. դան ըն լի
 պէր աթ. քէն աթ. ուչ ուն իմուկ աթ. աթ.
 կուլ տուր. նէ դար լու. քի այդ ըլ լար
 քն. քայ ծ հուդ լար. քի աթ. ն. աթ. նիսկ
 պոյ ունի ուչ ուն դան ըն լի պէր բնէն:
 օլ օնու. աթ. քի քն. նրնի դան ըն լի ը
 զօնու. հաթ. տայ աթ. աթ. այդ ըր ը լար. աթ
 քի զօնու. տուկուլ տուր. Ն. նրնի ուչ
 ուն աթ. աթ. իմ. նիսկ ըն. տայ աթ. ող անն
 էնի դան ըն դէլ իմ. աթ. քն. տայ աթ
 աթ. աթ. լար. նր: պու. դար լու. այթ. ը
 պոլ կայ աթ. ման կայ դան ըն. Էրու.

աղէմ տայ - ու տանարիւստայ - տունէս
 նընկ խորդ ընայտիւրայ - զուգարութ
 պէտրտախէնդիւ - Թաքօր դաղ տայ -
 աթայ թէնկիւնիւնկ առաղ ընքն ուս
 տունայ - այդ ըրէտէ դան ըն լիս պիւրիւ
 քիպտա առաղ նը պիւր զօնու իշխիւ
 խաչան քի պիւրկա պնայէ տիւր արի
 դաղ տայ - (5) աղ ըն աղ ըք դան ըն
 լիս քայ մարգարէ լարնի - այծըք աղ
 այ քի դու թար պիւր թօխդ աղ կան
 այծ քան լար ըն մարգարէ լարնիւն
 Ղզ դուք ըն գօնու տուն դան ըն լիս
 պիւրիւ տիւր խաչանէս առ տարանիւ
 հայլ պաթայ դ դուք քի դան ըն լիս
 պիւրիւ լար քն ու ըն - ճան ու ուղ ու
 խան - Մունտան տըրանտի երեւոյ
 կան ծնքի քի դան ըն լիս սղ ու ղ
 լամակայ լար ախաւ - տայ առաքէ
 լարտայ դան ըն լիս պիւրիւ պիւր
 եպիւր իր լարէ տիւր աչակիւրտ լարն
 ք դուք լուտուր դան ըն լիս նընկ օն
 շաշի - խայսի քի - դիտա տիւր
 դան ըն լարկայ քի հեշ եդ մանկայլար

գօր մաքնի. եայելից մաքնի եօն
այ գօնու լուք պիւայ թօն դար ըբ
տայ սօնկրայ դան ըն լիս պիւրի կայ:
Աւլ թուրլու ետուղու լիտայ թօրայ
էդ քան վախդ ընտայ. գօնու տուն
սորով էդիլ. իշիլ քայ թանըն լար
տան. քիսէ մայ զաւատայ. պօլման
պէտուղու արատ ընայ:

Ընտայ տայ տայու լուք քիսեյ լուք լուք. տայիլ
մակայ. թուրլու քիսեյ տայ պիւրիլ. այդ ըբ պիւր: Ը տ
այ տլուսիլ քիլ լար ետման տար լարիլ մակայ. տայիլ քի
պիլ լարիլ թօրայ տակման քի լուք ըբ պիւր:

Ի ՎԻԼԻՍՈՐԻՍԻՆԻ ՊԻՅՐՈՒՏԻ

ուն. թէնկրիւնը. գօրիլ պիւր. եմ
տիկիլ վախդ. այ. տատմի լարնըն
այ տիլ ըդիլ ընայ. զէրայ տար ըբ
արդ ըբ գր հեչ նէ մայ ու լուն տայ
իշ մաք. խացա ընքի պիւրիլ ըբ քի պու
իւրու քի տար քի հեչ նէ տար քի ըբ տայ
տայիլ մակայ լար: Պուկուն գօրիլ ըբ
պիւր. տայ տայիլ. ու լուն տայ հեչ նէ
մայ ու լուն մայիլ տայ ու հեչ նէ

182

արաւ ընայ. ա. դ. ալ աշ. քան առայ ապրը
 էարաւ առանդ. լարիչ ար լար. Թուկ
 ուղ օղ լան լար Եօխ առայ խաւորդ. լարառայ.
 Թուկ ուղ աշ խաւոր ահան լար. Եօխ առայ
 գօք. քէղ. ք. աշ առայ լարառայ. : առայ
 խաւ առ. քէ. Եաւղ. ուղ. քէ. Եօլ. ուխ առայ.
 արաւ լար ընայ Թօղ լարառայ. Եաւ
 ուղ. ալ նրնայ պարկիւնչայ. Եայ Եաւ
 զուէլ. ար. իւր կիւնչայ. դ. ալ աշ արաւ
 ընայ պարըր առայ Եաւղ. ուղ. քէ. կայ.
 գօք. քէ. զանդ. լարիչ ար լար խոր խաւ
 լու. անդ. լար պիւլայ. առայ խաւ առ. դէ
 առ լար Եաւղ. ուղ. կայ. առայ Եաւղ. ուղ.
 չու. ար. իւր առայ. գօն. ուղ. ք. ուղ. ուղ.
 անդ. : առայ օլ. չախդայ ուղ. ք. ուղ. պօլ
 ու. լար. ք. ի պարչայ. առան Եան ընկ
 առ լար ըլ. ուղ. ուղ. անդ. ք. ման պիւլ.
 առայ գ. լար լար ման ինքի սօղ լար
 պիւլայ. քէ. գէն տի գէն տի լար ըն. Թօր
 այ սախ լով ուղ. ուղ. գօր կուղ. կայ լար :
 Մա գիւմնայ դապալ առայ. քէ. Թօր
 առան պուրուն. նէ. ք. անդ. լարիչ ար
 Եաւ ընկ քգ. ան ընկ ուղ. ուղ. քէ. ին ան

27.

մաս լարեաթ պիղկայ. տայ բամ
 պատել եղար լար. քն նուն թոր
 ապին. քինեաւ ուն պտիւրմատը
 անդիւ մակայ: օխ շար լար անին
 քի պիւք լար սօխուր լարկայ. քի
 սօխուր նունի գորմաք լիքի խառ
 մալ ամախդր: Լնին քի պիւք լար
 կայ պօլուր պղ մակայ. քի քն խոյ
 մատը չարատը թորայ. Եօնեաայ
 չարայ. ք: Եկար քի չարատը քի
 պօլ տայ ետի. թորայ խոյ մատեաթ:
 Գիպարչայ գեն տի նինի արի վար
 դապետ լիք պիւկայ. օլ թուր լու
 պտ Երկանի տայ պտ թուր լու գլ
 ատի քի պիւգ գօնու քրիւտան լար
 պօլկայ պիւգ. օլ դուր լու հեւ քեր
 աք պօլ մակայ պիւգ կայ անդիւ մաք.
 պիւգ իմ գօնու քի քն ու թուր լու դե
 րանիւ իմ ըզուչ ուն: Լն Եկար քի
 պղ սալար. չարայ Եօնգութ անդ
 իւ մին. պտ իւ ան տան պիւկիւ
 աթ քի թեւիւրի աք ուս աւ կայ
 անդ իւ քի քրիւ դա տան օղ լար.

տայ այդ ըբ մէն իմացոյ տաւ տանն .
 անոր ինչ ապրմէն : տայ աբ րաւ հաւ
 իտալ տան այ աբ րաւ անդ : ի այդ ըբ
 անդ ըբ դի Թէնիթի գաւիդ քայ գծն
 ու լուք պիլայ . տայ ը մանկար օխ
 շաշ իշ լար : Մայ առ աբ էալ անդ
 ինչ դի այդ ըբ . պաւլ ըբ փղկայ անդ
 ինչ աբ մէն իտարտաշ լար : ի ան լար
 տայ դծնու լուք տաշ տան անդ ինչ աբ
 լար : ալայ օխ ուլու պիլ լար . քի Թօֆո
 դալկայ . քի դի ինչ լի աբ անդ ինչ
 մախ աբդ քի ալ էաւ լու տայ .
 ի այլ Թ ըբ մէկ նիլ էդ աբ մէն Թէն
 կրի նիւնի անդ ըն ըբ . ուլ րադի ք պիլ
 նիւառ աբ էալ այդ ըբ . պարչայ ուղ
 րու պօլկան տառաւիլ արկայ . պիլ
 պիլ ընայ . Թօֆո պլկան ինչ նիւնի ուշ
 ու անդ դր : ի այլ ըն քի դլ առի Թէնի
 ռի . ք դիշ քի իլ մաւ . նի մանի . օր
 դաւաւայ իտայ ու բ անդ . պիլայ . տայ
 գէն աբ պլլ ըն տաւն անդ ինչ մալ պի
 լայ . Թոդ տան ուր ալ զշ ըն ըբ պիլ
 մանիայ . Մայ այդ քան ըն ըբ պա

Թուր լու տուր քի աստ ասի լարկայ
 ու արդ ըն ար խան լարկայ ու լրան
 չիք դիր անդ իշ մաք քէն տի պոյ
 լար ընտան խաչի պիւ պիւ Թուի
 ալ լիքին իշն նինկ մօհր լար լար:
 Այ Թուր լու Թէնկրի տայ պո.
 օիշ աշիշնի պոյ ընայ ալ տը տուն
 ու անդ իշ մաք պիւ պիւ Եօսե տայ
 գօրկուզ մաք պիւ պիւ քի աստ ասի լար
 անդ պիւ պիւ գէնտի լարին ինի իշ
 լարին Թօսդ ադ ըր լար: Այ Թուր
 լու Թէնկրի նինկ Թուր ու ն մախը
 տայ Էալ զան ալ տը խայ Թըք ալ
 տը Թէնկրի աստ ասի ն ընկդար պիւ
 Էադ ըն ալ ըք տայ պիւ լիմ ու լրան
 չիք իմ ըզկայ դուշդի: Եօսե տայ
 պիւ զիմ ու լրան չիք իմ ըզնի գօրու
 ու լրադ դի պիւ ըն Էախը լի լի ըն
 մախը պիւ: Այ դուր լու աք բա հաւ
 ն ընկ տայ Թօր պիւ պիւ տը քի խոյ
 տու խալ ու ունայ դան ըն լիմ
 չուն: Ել Թուր լու Թէնկրի նոյ մախ
 դ ըն պիւ քէն տի Էայ ինի Թու Թուն

արսխայ մանկայ զօգրայ դանքելի
 ուշուն. քի տաւնեանկայ շար առ
 աթլը մէն: Գլար մէն այժմայ
 քի նէ թուրլու պօլուք անդիւ մար
 Էթուրլու օրինակ տր անդ: Կիրի
 խոստով անու թիւոր. արիւ քի տիւ
 թիւոր ան մարդը: Արիւ գանակ
 նընկ անդ լը պու տուք քի խոյ կայ
 խօլ տնու. խաղ տաւորուն այ. Էայնի
 ուղ ուստուն այ. տայ հրաժարել ար
 կայ արի Էիխով տան. Էայ արդայ
 ալայ. քէն տի քիւտան տակու. Էի
 ար օլիւ ալայ թուկու Էայ: Գիւ
 պու թուրլու անդիւ այ. ալայ թու
 քի տիւ թիւոր: Խայր լը քի դի
 մաս դիր քիւտան քի շիկայ ման
 թիւ քի անդիւ ուստունայ զօգու
 մանկայ. Էկարքի օլուկայ տայ գել
 թիւր աւար. Էայ ուղուն պուգ մանկայ
 գլան ալար. Խայ թիւ խոստով ան
 ու թիւ անլը պու տուք. քի խոյ կայ խօլ
 ունու. խաղ Էայ աւետ արան Էայ
 Էիխ ուղ ուստունայ. տայ պիլ կայ

29.

քի թէնկրթ եւաբաւնաւ պիլ իջեալ
 տայ այդ քայ պիլ իր թէնկրթ. տայ
 պաւ իւսչ տաւ եւտար ան. ու պէիւ
 ու. քի զօնու տուր այդ. քան ըմտայ
 այդ. քայ ալայ. քի պաւ լարն ընկհօր
 մաթի ու զօր. ու զտն. քի եւաղան
 այլ ման. պաւ թուր. անդ իւտաւ
 ու լանու թի տր. իւսչ ան քի թէնկրթ
 նր եւաբաւ պիլ իջի այլ թր աւ. եւտ
 ար անդ. քն ընկ տօղա այլ թր. տայ
 եիւաւ նր. քն ընկ ու լան այլ թր.
 ւայ իւսչ ան քի զիմայ զլաւայ անդ
 ի լանայ իւտաւ ու լանու թի անդ ի լ
 քայ. պօլ մանայ. քի զիմայ. տօն իւ
 դան մախ անդ ըն ի լ. քայ. մանու. ան
 ու. պէրի. այլ թր ընկ պօղաւ իւ պէր
 ման տր. Եկար. քի տաւ ի քար լաւ
 պի տայ. քի իւտան պօլ տայ. պէրի պէր
 իւայ ու դրաւ պօլ ու. տայ տօն դան
 մախ անդ ըն լ. զլաւայ պէր մանայ.
 եւաղաւ. ու աւ. ընկ այ ալ ըն տան.
 տայ պէր մանայ օլ անդ նր ի լ մանայ.
 անկիւնայ զի քօշա ման լի. քայ զէլայ

Լաթիստատ անուանեմ անդ ընդ պէր կայ
 Լար: զյօլ մանկայ քի թէղ ինտան Էառ
 զուտ անդ քայ ապ կայ - ապ ալ տուն
 Էառ զու քի Ծածկ եղ մայ քերպ: քի
 անդ ալ Էառ զու կայ ու չէր քայ այ կար
 քի պօլ մասայ չարայ անդ - դան պաշ
 խայ ու չէր մանկայ - օլ մանկայ: Էառ զու
 չու ապ տանտըրպայ քայ քի նե թուք
 քու թիար անդ իչ մանկայ: Եւ այն
 թուք լու ալ լրար անդ նընկ քօքադ
 ապ: տայ ան տան տնկի պ: պոխ
 կայ անդ նը: Եւ ալ լուտայ պօլ մանկայ
 քի աղ նե մայ ու չուն անդ պօլ կայ -
 զերպ կար տուն Էան ընկ ինք ին
 տայ պէր սայ Լար Էառ: դիչ մաս Էառ
 անդ իչ մանկայ - Էկար քի հակ առ ապ
 պօլ կայ Լար: քի Էառ լը պիղ - տայ ան
 ընկ ու չուն դլ ապ անդ իչ մանկայ -
 թիսառ տիր քի պոխ կայ լար - պօր
 նունկ - Էառ զմ ըն թուլ եղ քայ տայ
 անդ իչ մանկայ: աղ կար քի պօլ մաս
 այ թուլ եղ մանկայ Էառ զմ սըն -
 տայ այդ քայ քի անդ իչ ար մեծ

տայ լուծուան դարդար մէն. անտան
 ետաղու չուանակ. նէ մայ ետաղ ըն
 ըն եօխ. Աշեկար քի պօլ մասայ.
 Ժպդըն էայ Խ. էայ տաղ ըն արդըն.
 ալայօխդի մաս դիր թէլայ անդ
 պերմակայ. զէրայ աղ բրիշդիր :
 գունպերկայ լար տայ գէշէք դիր
 կայ լար շահ աղ. քի բօլ ման պօլուք
 պերի պերինայ թօլովէդ. քայ լար :
 Ատաղ ը տայ այն թըրմէն սիզկայ
 քի գիւնկայ դիյար անդ. նը պեր մայ
 կայ : պարչայ է առղու տայ. էք մէն
 իսինկ. գիւնինկ դան ըն լար ը պօլ
 սայ դիյ մասդք անդ. այ գիւնինկ
 քիդան ըն ը պօլ մասայ անկար
 դիյար անդիչ մակայ : էկար գիւն
 տայ գիւն սանի էտաղու կայ դարդ տայ
 էայ պօրչուչուն. էայօղկայ նէ մայ
 ուչուն. տայ գէն տի նինկ դան ըն ը
 պօլ մակայ : նէ ան ընկ. գիւն նի գի
 էտաղու կայ դարդ ըյ. դիյնաար
 մակար անդ. գիւն քի դուդուք գէշ
 դիր տի : եօխ սայ անկար դիյար գիւն

'սեգի դուրսդ գեղ դիր տե լար. Եկար
 դմու գեղ Եսայ. Եկար քի Եսաղու
 չի պիլայ. քի Եկիր լե. ք պիլայ. ք լի
 ըր անդ իշ մահայ. Եայ օլ գեղը Եկ
 իր լե. պիլայ. անդ. պեր մահայ. քեր
 աք դիր Եսաղու չու խոյ մահայ. քի
 Եկիր լե. ք պիլայ. ք. Այ Եկար քի
 գիմայ. Թու Թուլ ապ. օլու քի խոյ
 Եայ իդ. լե. ք գայ. Եայ աստաճ օլ տուր
 մահայ. Եայ խառ. աք չ լ ըսդայ.
 տայ ալ անի պիլ մահայ. օլ Եսաղու
 Եայ լիք ասի. տայ գիմ. քի դուր. ու
 գեղ քի տե դմու ըր ք պիլ մահայ.
 Թի ասի տիր անկար անդ. քի պեր մայ
 կայ. գիմ. քի ու ստու. քի ք օլ տուր
 աք Եդ. քի գերայ անի. քի պիլ
 Եսաղու լի. իլ ընկան լար. անդ. քի
 'սե. մահայ Թու Թ մահայ. աք Եկար քի
 պու Եսաղու իլ ընկան լար. Թորան
 ընկ ալ ընայ. առ ալ պիլայ. այդ
 ալ աք. քի. տայ պիլ պու իշ 'սե
 իշ ինայ տու. քի ու պիլ. տայ Եսաղու
 տր. պու իշ պիլ իմ. ու տու. մահայ.

3/.

տայ պուխդանոր: տայնէ արդըմ
 ըզկայ: տայնէ ալ նմ ըզկայ պար:
 Ե առ զու չի լար գօրու քալարն ընկ
 թօղրու սօղ լարինի: քինէ արդընայ
 նէ ալ նրնայ: նէ լից ասի Եօհդուր-անդ
 նրպուխէկայ լար ալարկայ: տայ
 խու թխարկայ լար օլու մտան:
 Ե՛ր աղ ըտայ այդըր պիզ քի գիւմկայ
 դիյար անդիչ մակայ: նէ չի քի Ե աղ
 ըք պիզ Եօղարի: դան ըխ լարու չուն
 քի գիւմկայ դիյար դան ըխ ըխ պիւր
 մակայ: օլ թուրլու Ե աղար պիզ մուն
 տայ: քի մն ընկ քի պիչ լարկայ: դիյ
 ասի տիւր անդիչ մակայ: առ աս քի
 պօզկայ ին Ե աղ ընայ: օղ լան կայդի,
 մասս ածող: զիւրայ լե աղ-ասի Եօհդուր
 խարթ քայ դիյ մասդ ք: զիւրայ քի օլ
 ումկայ Եի ալի դուր: խասդ անկայ
 դիյ մասդ ք օլու մու ալ նրնայ սոր:
 Ե՛ր աղ ըտայ լուծ պիւրկ անկայ: դիյ
 մասդ ք անդ- ան ընկ ու չուն քի Ե աղ
 ըխնը Ե աղ ըխ ուստ ունայ խոյ մակայ,
 օլ թուր լու մար ապէտ լարկայ: Ե աղ

այ Է ճանաչել խաթընկայ դիւ մատգը
 անդրը մահկայ: Մտալ ըստայ դիւ մատ
 դրանորդ գամղալի կայ: Նէ ճանրիկայ
 տայ պարչայ ալ անի ետալ ըխ ըբար
 կայ: ան կինչայ քի խայթ. քայ լար
 ետալ ըխ լար ընտան: Նէ գիմտայ
 ալ արնընկ գան ըխ լի ըն գաթ
 մահկայ: Մտայ օլ քի առաւ տանայթ
 ք. ք. քի դիւ մատգը ալ արկայ անդիւ
 մահկայ: այ եկար պօլտայ ալ արնընկ
 աթաթի խարտաշի եայ օլ ըռ. ալ
 ար անդիւ քայ լար: Մտայ խարդըն
 դիւ իլարն ընկ անաւր: եայ էր
 եայ լալ խար տաշ ը եայ խայս ըլ
 ետվախառ. ալ ար անդիւ քայ պիթի
 պիթի ուշտն տայ Էր. ք. ք. դարդ
 քայ. եօք տան մախնընկ տր: Մտալ
 տայ ետալ ար պիթ. ալ եղա լարու
 մալալ ըսր. ու ք. ք. անալար ուշտն
 քի թօրայ ալ նընայ գեւմահկայ լար
 քի անդիւ մախն իշի պօլ մահկայ: այ
 եկար թօրայ իշի պօլտայ. Թիւ իշ ի
 տիւր ալ արնընկ. խարտաշ լարի:

Եւայ եւով ուխ լարը գէ լիւայ լար թոր
 ալ ալ նընայ ալ Եկար քի անդ թուշ
 ալայ քաւ անայ տաւ տնայ գէր ալ
 քի եւով ուխտ անդ իշ քալ անընկ
 տէ տն քի թիլ մաւ գրք քաւ ան ալայ
 ալ խարհ ալ ան թոր աւի ալ նընայ
 պար մակայ նէ անդ իշ մայկայ :
 Ալ Եկար քաւ ան ալ լար նընկ Եւախ
 շք գիշ լարի դան ըն լարը պօլիւայ
 ալ լար նընկ դան ըն լիւ ըն թու թ
 մախ քէրալ թոր ալ լար քի ալ լար
 նընկ Եւով ուխ լարը անդ իշ մակայ :
 Տ աղ լստայ մի ագէլ վարդայ պէտ
 Եաղար անդ նընկ լուծ տա տա տա
 նայ քի պտրու նկ արի աղա լար
 անդ նընկ լուծ տն աարը աղ ըր իւայ
 ուք դուր լար նէ չայ թորայ պիթ
 իք ինի թուղ մի իր լար Ետի : Բաւաւն
 քի թէ նկրի նընկ էր քի պօլար քի
 պու թորայ պիթ իք ինի թուղ տուք
 Ենկ իլ լար իք անդ նընկ լուծ տն
 Եկար քի թորատան գիմաւկայ անդ
 պու իւր կայ լար լար տայ օլ անդ ուլ

իշ. քայ գիւմաւոր թօղ մակայ :
 Եւ Էդ. քի վարդայ պէտ լարնուն
 Էր. քինայ տր. տայ պոյր ուխտունայ
 խայսի. քի թէնկրի տան ալար կայ
 պէր ին իք. դիւ. տայ նէ. դ. ք. ք. ք.
 ալար կայ դօրունայ. օղ. ք. ք. ք.
 Էդ. քայ լար :

Այլ տայ եղար վարդ ապա. քիպի. քիտուն
 լարկայ. դիւմաւոր. տին սիլ լարնուն թօղ ալար
 պարմակայ. աննկզուն. քիտայ օղ. ք. ք.
 ճանկայ ին աւ մաւ լար :

Է ԴՆԻՐԳՄԶԼԵՆԱՅ
 քի գէրի պօղ մախը. քիտ տան լար
 նուն տին սիլ լար տան. պոյր ուխտ
 պիլայ պօղ ու առաք Էն ընկ. քի
 նէ պիւր լէ. քի պար տր. Էառ ըն նուն
 խառանկ դու լուխ պիլայ : Էայնէ
 ու ու ապար քիտուն լարնուն
 տին սիլ լար պիլայ : տաղ ըն օղ կայ
 իշ լար խայսին. քի պու իւր ուր առ
 պէ եալ : խայսին տան. քի ուր. անիւ
 պիւ իւ պիլ. գօք թուր լու իշ պիլայ

Եթէ սիւղ լար էր ասի դէ քրիստոսան
 լար տան - վախճ. պիւղայ նաւադ լաւայ
 օղուլ այդ ըր - տայ վախճ. պիւղայ խառանգ
 ըլ լաւ օղուլ - քի քրիստոս դան ի չիդ
 իդ իք - զէրայ քրիստոս պուխը ար
 գիւճէ ինան մաս Թէն կրի օղ ընայ
 գորուք - գորովսար գօզ գանկի մէնկի
 դիր լիք նի : Եօխայ Թէնկի ինկի օղ
 աշ մաքի խաղ սար անընկուստունայ :
 Խայթըք այդ ըր տաղ ըտայ - գիւճ
 Թօղ մասայ սով տան տարի ճանտան
 օղ պօլմաս ուշ մախքայ գիրմակայ :
 Ատաղ ըտայ ոհանէս աւետար անիչ
 այդ ըր - գիւճէ յսքս նունկ գէկան
 ին Թէնի պիւղայ ինան մասայ - օղու
 լար կանտար - տայնէր տր : տայ մար
 գարէ լար ալ արնը - գիւճար քի գօնու
 տին տան էր ասի լանք դր լար - ալ
 արնը ալայ թուծար լար նէ չիք տին
 սիւղ լարնի - տայ պօլ վան կայ ինան
 կան լարնը : Ատաղ ըտայ սու պքեալ
 այդ ըր տլ լարիք պիւղնի քի Թէն մաս
 դր պիւղ քրիստոսան լար կայ տին սիւղ

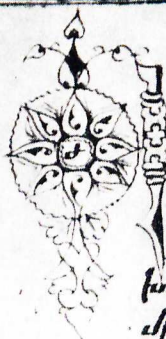
Լարնընկ Թորասի ալնընայ պար
 մակայ: զերայ տին փզ լար քէնտի
 լարիննի: Թորասի փլայ էդարեա
 ղունու: Էկար քիաւ ալ տան Թորանի
 ալտի լար էսայ մովսէսդ. ան. տայ
 էմտի գօք Թիւրլու. Էաման իշ լար
 պիլայ իւրնըլար. գէնտի լարին
 ընկ. էրք լարի պիլայ. Էալ զանդան
 ըլ լար պիլայ. Էկրի Էաւ ղունքի լար
 պիլայ. ալ տովուչու. րէշնիք լար
 պիլայ. իտր. իտու. սուզ անդ. լար փզ
 այ. սալ ըրմէն ալ արնընկ արդըլի
 սը Էաման լիւրնայդ. մակայ: իտաշ
 անքի ալ արտինսիզ Թորալարի պիլ
 այ. տայ Էաման իւրն կան լարը
 պիլայ. պու. իտատար Էիւր ակդ քիւր
 տան. նէ դուրլու. ալ արնընկ Թոր
 ապինայ գօնու. լուք դարուկայ. նէ
 դուրլու. քիտտան Թորասինայ:
 իտաշ անքի Թէնկրիօղ լուն Թէնկրի
 դաբուն մաւ լար: Էօխ սայ պիլ էր
 մէնի տայ քաւը. քրիտտուքայ ին
 անըր պիլ. տայ այլըր ըլլը պիլ

171
 քրիստոսն լեւորդ պիւայ զհոգ
 լարտան. ու պարջայ տին սիւ լար
 տան. տայ հեր ճուած ողհեռ տին
 ու լարտան: Թիասի տիր պիւզ կայ
 գօնու. Թորամ լոգ պիւայ պարմահայ.
 քի պիւզ ալ թայ օղու արի ճանկայ
 պիր Թէնկրի դաբ ուն ու պիւզ. պիր
 դար պիւզ ադ դայ. ու պիր Թէնկրի լեւ
 դայ. պիր խան լիգայ. ու պիր խու
 վադ դայ. տայ ն հայ պալ լեւ դայ:
 տայ Թէնկրի նրնկ. օղուն. ինան
 լո պիւզ գօնու. Թէնկրի. քի պօլ տի
 գօնու. առամ ալիր լի մասարայ
 տան ու արի ճան նրնկ պիր լեւ ին
 տան. մէնկի մէնկի լեւ: տայ նե
 Թոր լու էախ չի. քրիստոսն լար
 ճահդ. եդար պիւզ էախ շ լ լի նը.
 իս լն մահայ: այ է կար. քի ալ տան
 սաք նեմայ պիւայ. պուտուն էան
 լնկ էազ լիսը պիւայ. օգդամ լեւ
 եդ մի ին խոտտու մնէ պօլ ուր պիւզ
 լուծում ուղ նու դարդ լեւ. ինան լո
 պիւզ պօշ ալ լեւ. դայ. տայ է կար. քի

Եանկըլ սաք. պիրի պիր ինըզ կայ. -
 տայ քէք պօլ տայ իւրաք ինըզ կայ. -
 տոլուք պիլայ պօշ ալ ժըր պիզ պիտ
 պիր ինըզ կայ. Ա) աղ ը տայ ինըզ տը
 ըւ այր ըլ բք պիզ ալար տան. իստա տ
 ուլ տնու թի ինըզ պիլայ. տինըմ ըզ
 պիլայ. օլ թուր ըւ. թի աաի տիր. թօք
 աւըզ պիլայ գէրի պօլ մակայ ալար
 տան. գէրայ պիզ ինըզ թօք աւըզ թի
 աաի տիր. քի գօն ըւք պիլայ թուր տ
 ըւք. պիլայ օրտնչ սուզ պօլ կայ. -
 տուկ ուլ էազ դան դանքի պիլայ. -
 էայ ալ տուք ուլ ուլ ջնէք պիլայ. -
 էայ գէշ սիշ լարնին ճան ըն գրկել
 Էդ մաք պիլայ. էայ ժառ. անդ սրգ
 լարնընի ճան ըն ուլ ուլ տուք ջիսար
 մաի պիլայ ալարնընի ճան ուլ
 ուլ ուն տան. տայ տին սիզ լարնընի
 թօք աաի տան. պու պարչայ էաի
 շլ ըիս էիրաի դր. խաչանքի պու
 թիւր ըւ էիրաի դր. տին սիզ լար
 նընի թօք աաի. քրիտ տան լիք դան.
 դիլ մաս տը պար մակայ. քրիտ տան

Լարկայ ալ արնընի Թորասինայ
 այ գին գիտսիզ լեւեղիւ պարսայ
 զօք եաման լեւեղայ սապաք սօրուր
 պիզին ուչուն տայ պիզին Թորայ
 միզ ուչուն: Այ գին լար գիտսիզ
 եղար լար. բիտայ ուք պիզին Թորա
 միզնի. տայ ալ արկայ պարկայ. Թուի
 ալ լան ըր ալ արնընի ուտ ունայ
 այ Թ. ֆան ըր Թ. ֆան ըրնի մարգա
 ռ. տան օթ լաշ. վայ սիզ կայ. ֆանն
 իմ ալ ըրնի սիզ ընի ուչուն սօք ուլուր
 տին սիզ լար արաս ընայ. խայսի. ֆի
 Թիտայ սիզ տիւ. ֆրիտայ տան լարկայ.
 եալ լան իշ ուչուն պարմակայ. օլ
 կայ միւ լարնընի Թորասինայ.
 Ենի մակայ զօք ուլուր. Եօի
 տայ ֆրիտայ տան լար. ֆրիտայ տան լար
 Թորասինայ պարմակայ. ֆրիտայ.
 Եկար. ֆի պիլտայ. ֆրիտայ տան Թոր
 ասինայ. Եկիւր լեւեղայ պիլտայ.
 Թ. ֆան ըրնի տան ալ կայ Թ. ֆան ըրնի.
 Եւ ալ լարայ. Եալար լար. ալ Եալ. ֆիտայ սիզ
 լար տան. Եայ խայսի միւ լար. լար տան. Եիւ լար

36.

Եւսկ ըբ պիզ պու թօրայ լար նի.

ԵՅՈՒՆԻԹԻՊԵՆԵ

տիր պիզ իմ գօնու լուք ուսուզ.
 Թիւստ տիր գօրհուզ մակայ. քի
 խայսը պիզ իք լար տան. էայ խայսը
 միւ լաւ լար տան. Կիւ ըբ պիզ պու
 թօրայ լարնի. քի գօնու լուք պիզ կիւ
 պօկայ. տայ գիւսայ ք գօնու լու
 պօկայ սալ ըք լաւ. քի պիզ
 պիզ իմ էսիւմ ըք տան. քիւսը ըբ պիզ
 պու թօրայ լարնի. Եւսկ տան
 գօնու լուք գօրուստի պիզ կայ. էս
 քի թօրաւ տան ու մակայ. խայսը քի
 թու. թար էտի լար. տա հաւաք տ լար
 աք ուս հաւ ու տալ քն օգկայ լար
 պու. քի տան սօնկրայ տին տիզ լար
 տայ պու թօրանի. թու. թար լար
 էտի. տայ թօրայ էդար լար էտի.
 իդ լիք էդ քան լար կայ. օղ ըու. լար
 կայ. տայ ստաւ. նը օղաւ. քիւս լար
 կայ. քիւս լար ըբ պիզ պար. էայ
 քիւս տան լար տան. նի. քի պիզ իմ.

Խաարտաշ լար ըմբղ տանն. Խայսըն
 քի իշկող դիք ու գորտուք. Եախշ
 Թորայ լարնի էիդ տըք տայ Եազտք.
 Լո աղը տայ ալ տըք ան աշունդան
 քի ինչի Թորատանն. տաղը տայ օղ
 կայ պիդ էք լար տանն Խայսը լարը
 քի գօնուտուն. Թէնկրինին Թորա
 լարն տիր. Խայսըն քի Թէնկրն պու
 իրուք. քի պու տուք Թորայ տին. ու
 Թան ընդին. Խայսըն քի մենտիգ կայ
 պու իւր տում. Գ. ունչի կան ծոք
 պիմ էք լարին տանն. զերայ անտա
 տայ Թափիդըմ. գաշ լու ու ալ անի.
 Թորա լար գօրէր տայ. Գ. ունչու
 ալ տըք պարչայ պիմ էք լար տանն
 էքի տէանկի. Թորատանն զերայ
 պարչայ պիդ էք լարն տիր. օկ
 ուդ ու Թորայ տր. ճանու Թէնսար
 դին. Եառ զու լարնընի. Նայմ
 ըք Թիասի տիր պիլ մապայ քի Թու
 կուլ տուք Եալ զգ պու Թորայ պիմ
 էքի. Խայսըն քի հալի Եազ լո էիք
 պիզ Թուկուլ Եալ զգ մէն տանն

37

պօղկայ Թուկալ լան մաքի ման
 կար. գերայ օխ շաշ ք պարկան ճախ
 քայ. նէ Թուրլու քի կան ճախ պիր
 տանեազ ըլ մառք. այնէ պիր էր
 տայ. այնէ պիր առաւմ տան էօխ
 ապ ազ ազ էազ ըլ տը. Ալապ առ
 աք էլ լար տան. սօնկրայ նիկիւն
 տայ. սօնկրայ բուզ ան տի առ տայ.
 ան տան սօնկրայ էփեսա տայ. ալ
 ալ օխ պու Թօրայ պիդ էրի:
 Ալալ պաշ լան մաքի ման ունի
 պիզ տան պօլ տը. տայ պիզ տան
 սօնկրայ գերաք քի ազ ազ էազ ըլ
 կայ. տայ Թուկալ պօլկայ. գերայ
 կան ճախ դան պոյր ու խ դաք. էիլ
 տայ ք քէզ ժողով ք պօլկայ. տայ
 Թէրկով էդ քայ լար. էկար քի տան
 էա տայ. նէ մայ էան կի պառտի առ
 չիւ ըք էապ. անի պարէն պառտ
 ըք առտ առ տայ լար. առտ ըն առ ըն
 նի. քէրի առ կայ լար. տայ Թողրու
 էօլ կայ գէլ դիր կայ լար. գրու Թուր
 լու Թի առտ տիր պօլ մախ կայ. էառ

դու պիժեք Լարիսայ. նե չաքի եան
 կիսեմայ Թորայ եւ լուխայ. տայ թէր
 կաքու լու լար պախի արար Թոյ
 լու եայ. եայ կայ լար անի տայ պու
 պիդ եք դայ. եկարքի գիսայ ես
 եայ տայ. Թափար պարչայ արի
 պիդ եք Լար տայ պու. Թուր լու քի
 ազազ ի կարի քի ի Թուհալ լան
 լու դր. նե Թուր լու արար ածք պիժ
 եք ի մովսեւդան Թուհուլ քի պիբ
 տան. եազ ըլ տը. Ալայ օխ քի
 մարգարէ լար տուհուլ քի. պիբ
 դաւան տայ եազ ըլ տը. եայ նա առ
 աւ տան. ալ այ օխ պարչայ մարգար
 ելար. պու Թուր լու. քի աւետար
 ան լար տայ Թուհուլ քի նա. վախդ
 դայ եազ ըլ տը. եայ նա ին տան հար
 պիբի եազ տը քի նա տի վախդ
 պիլայ. օլ Թուր լու պիժեք Լարի
 պոզ ոս առ աք էլ նրնկ. Առազ ըլ տայ
 գօք պիդ եք Լարարի աթալար տան
 ու վարդա պեռ լար տան. եազ ըլ
 տը գէնաթ Լար ըլ ախդ ընայ :

Գլխով թուր լուծիման պիտի պիտի
 պիտի լուծիման պիտի պիտի լուծիման
 ետեւ մանկայ. եկար. քի պիտի տառն ազ
 ազ. իլ կարի գելիլ ետեւ լուծիման
 ետեւ տառն եկար. քի տառն ետեւ
 լուծիման. օգնայ լուծիման լուծիման
 մայ եւ սիւս լուծիման լուծիման. ետեւ
 սայ դեւ. լուծիման լուծիման պիտի
 քի պարհայ ետեւ լուծիման պիտի
 լար. տառն մանկ. ունի եւ սիւս
 լուծիման լուծիման լուծիման : ~

Ms. n° 1916
F^{os} 209 r° — 211 r°

L'ORDONNANCE DU ROI SIGISMOND I (1519)

ՍԻԳԻՍՄՈՆԻ ՍԵՐՈՒՆԱԿԱՆ
ԵՍՏԵՆԻԱՄՆԵՆԿԵՍԵ

նի դիւին տան - տայ պուխը
մախ ընտան - էարբիւ լուլու պե
նին պեյնին - տայ պեյնին - զի
մաւոր տան : Բօլ քի - Բօլ քի
Բան զընի տայ տէ տէ զնին :
Դիւին տան էր - մէնինին լադինայ
էիւարկան տր - լադին տան Բօլ քի
կայ - պօլ քի տան - պօլ քի դիւին
խայ լիպալ լանին պու տալ պիւլ :

54

F° 209 r°

Եւ ար ընդդ պէյ տայ պէյ զիկ մոնդ.
 Թէնդիքնիկ առ ժա. քա. պէլ աջ քորդ
 Բողբէ. Ուլա. քա. աղ լի. քա. լինի
 տայ օր աւանանի. բրաւանանի տաղ
 ընտայ օղկայ ալ աւ լար նընի պէյի
 տայ աւ. աւ լի. քա. Ե. քա. աղ մախ լի
 Թորա լարաւ. մնայ. տայ դ. քա. դ. աղ
 մախ լի. քա. մնի լար նընի մոնդի.
 պէլ քա. լարաւ. պէլ աջ տայ քա.
 աղ լար պէլ աջ:

Ս Թ ընտայ Թէնդիքնիկ աւ. քա.
 մնիկ լի. քա. նիկ պէլ քա. լի. քա.:
 Խաւան Թորա լար. տայ Թորա աղ
 մախ լար. քա. քա. լար նընի. տայ
 քա. աւ. աղ լար նընի. Լ. լար. ն. քա.
 օղկայի լար. քա. լար. ն. պէլ քա. լի.
 աղ. քա. աւ. քա. տայ աւ. քա. Թոր
 դ. աղ կա. աղ լի. քա. աղ. լի. քա. տայ
 դ. աղ. լի. քա. աղ կա. քա. քա. աղ կա.
 խաւան քա. լի. քա. տայ լար. լի. քա.
 աւ. քա. լի. քա. տայ աղ. լի. քա. աղ. լի.
 աւ. քա. լի. քա. աղ. լի. քա. աղ. լի. քա.

Երեսնամեակայ. եւայ պարզ մեակայ. պիտ
 չախդաց. քերթայք լի ետի. այնեմ մասաց
 պաշ լանկանքն տան. ապայ իշ լան
 կան. տայ դուկայ լանկան. քորուն
 մեակայ պօլուք. նեւի. քի տանիւ պեդ
 քիզկայ. տայ երեսնամայ. քերթայք լի
 պօլ մեակայ. Վնքնկուչուն մէն գիկ
 մունգ. Թեւիւր քիմնկ սովուք ուսիւրայ
 քորօլ քալ. քան ընկ. տայու լուսիւ
 լիդ վան ընկ. տաղ ըն տայ օղկայ ու
 ուս լարսնկ. քրաքով նունկ. սուտե
 միւրնկ. սեք աղնիւ. քուեաւնընկ.
 լէն չեց ան ընկ. օրուս նունկ քրուս
 նունկ իւ մէնց քի էլ պէնց քի. քոյ մոր
 քի. տաղ ըն արե պեւ տայ տեաթիւ:
 Պէկիւթ եդ ար պիղ պիւ մեակայ պու
 կունկիւ լարկայ. պարչ սու ընայ.
 հալի պօլկան լարկայ. տայ քէկան
 լարկայ տայ. պու իշ լարնի պիկան
 լարկայ. պիւ մեակայ. նե չեց դայ. քի
 պու վախդաց տիւրայ. իլով երանի
 լարի. պիզկայ պիւրնկ ան լար. օլ քի
 վիւէայ լարնընկ դիպիւայ. տայ քէն

55.

24
 պիւլայ պօլկայ ետողաւ չի օլ վոյդիքայ
 քերման նընկ. տայ օլ կայ քիշէ լար
 կայ խայսի քի երմէնի լար պիւլայ իշ
 լարի պօլկայ - պիւլիք լի պօլկայ տայ
 պիւլկիլի: քի օրն նոռ. ու մասարգ լի
 քայ - տայ այլ ան տրմախ լի քայ խալ
 մակայ պիւլար լար ետիլ օլ երմէնի
 լարկայ: անընկ քի պիւլիք թօրալարնի
 ալ արնընկ. լար ին դիլ ինայ քու մար
 մակայ. տայ շիւ արմակայ. տայ պիւլ
 կայ պէր: խայսի թօրալարնի
 ալ ըր լար: քէնկաշ իմ ըր պիւլայ պիւլ
 իմ օն գող լար. տայ խայսի պօլ օմ
 լար տայ. ալ նէմայ ալ ըշ քէ դր. տայ
 ետաւ քի պիւլ կու ին պիւլիք լար տայ -
 պիւլ լիմեալ մայ. տայ ետն կի պաշղան
 պիւլ քի քի մակայ. քէնկ աշ եդ դիլ:
 խայսի թօրայ լար նընկ շիւ արկանը
 պաշ լան լիւր. տայ պարտապաղաղալ:
 Եւ աննէս թէնկի իննկ շաղաւաղ
 պիւլայ. խանը երմէնի լար նընկ. խալ
 լու մախայ պիւլ լիք ինայ: քէն տիւնի
 խայ տի. քի էիլ քի քու. գունի տի.

204

Եւ զի զայն անկարելի էր մեծութեան
 տալ և ան-պարկայ-եայ երկրի պէ-
 րիս ետի-Թորոս Լաւրի եւ անընայ-
 ադ ը Կան Եր մեծի Լաւրոյնի-գոյ
 դան օգ-Լաւ-գեղ ման անընի-Եր
 Կանի-Խաւրդ Լաւր պիւայ-Եր մեծի
 Լաւրոյնի-Թորոս պիւ մեծի Բերաւ-
 ք արդ-ի գոյ տան պաշտոն-օգնայ
 պիւլիս պիւլ-Խաւր Լաւր ը Գ տայ-
 Եւ ը Կան Խաւրիս տայ-Բեր-
 մեծի Լաւ-պիւ-Խաւր Կան-տայ
 տալ Կան Կան տալ Լաւ-Թորոս
 ընայ-Բերաւ ան անընի-մար ըն պիւլ
 Կանի-պիւլիս Եր պիւլ-տայ պիւլ
 Խաւրի պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-
 պիւլ-տայ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-
 Թորոս պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-
 Կանի-Լաւ-անընի-Թորոս Կանի-պիւլ
 Լաւ-Խաւրի պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-
 Խաւր պիւլ-տայ պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-
 պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-
 Կան-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-
 Կան-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-պիւլ-
 Լաւ-Եր-պիւլ-Թոր ան Խաւրի-պիւլ

139

[illegible]

զաւտօր նունի. տայ օս վեցիս
 նիսի. սրարու դասը. եան բերեմ
 աւան սիսազ քէ: աւտ ան տրեւի
 դան րաւ օմիքի. քաշ դալ ան լար:
 եան լար ան սքի. տայ կնիգ Կոյ. քէ
 քրաքով նունի. տայ լեւզից նիսի:
 եան զօլ ան սքի. դ. քր. համ իրա
 քէ: անարի. քրեց քէ. տ. լեւզի
 կոյ մի խալ ալ. ք. օլ ս. քեկոյ. ի սրօտ
 Կոյ. քեկոյ. Կեկով լար նիսի. ք.
 օպօր ք. լար նիսի. զաքրի սր
 լար նիսի պիգիս. քանով նիքլաթ
 քրաքով նունի. սրան իսլա
 իսրօպօր քէ. Խօրօնի. տայ
 քրայ. քէ. տայ բուշաշէ պիգ
 իսլաթօր մազ նունի. լաւօր
 ալ. օժարով քէ. բար. բոժօր
 պիգիս. իգալ օտա նունի. մի
 օլ ալ. դօմից քէ. մի. օլ միսդ
 պիգիս: տայ. քօցիկ նիսի սրար
 օտաթ. տալ ըն տայ արդ. ըն
 չէս նիք լար նիսի. ուր աւտնիք
 լար տայ տիօր անիս լար պիգիս

AVANT PROPOS (DATÉ)

Ընտան տնկարայ գործանքն ախիբիկայութիւն
տաւ երմէնի լարկայ գի գործութեայ լար քեն
տի լար լեւնի թորա լարեալ երմէնի գի լեւն տան
նեմիչ գի լեւնայ։ Առայ խաշան գոյ ուրտի
լար թորա լարնի գոյ դուրլու եմ կապ գորտի
լար։ Առայ ան տան տնկարայ ել զի լար գործ
կայ։ Առայ անքնկալի լեւն գորտի տայ պի
անտը գի տար իկի թորայ լար տը երմէնի
լարնքնի։ խայսի գի թօս գաղթ պերգիդ
գի տայ պերտի երմէնի լարկայ քենտի
լար լեւնի թորա լար լու։ Նե գործ լու գի
պա պիդիբիտայ եազ ԸԼԸԲ ԴԻԷքի գործու
դի լարկայ։ Նե միչ լայ տայ դադար լայ
քենտի տան լար լեւնայ։ Ծիդ գաղիդ ուլայ
Ըռալ աբանդ դան պաշ լայ խայսիդի
եազ ԸԼԸԲ ԴԻ պաշ գայ։ Առաղ լայ մանի
եազ տը գի թի խոյեալ լեւն իշ տան քեն
տի լար լեւնայ։ տայ քեն տի լար լեւն քեն
միշ լար լեւնայ։ Կիմ գի գործ ու պարնաւայ
ուշ մանայր քայ լար եմ կան կան լար
կայ։ տայ եազ տը կան լար կայ։ անիչ
եազ ԸԼ տը թօսակ անքնի ԸԼԸԲ տեալ

Handwritten: $\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial v} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$

Système de transcription

Caractères arméniens		Valeur numérique	Transcription
Majuscules	Minuscules		
Ա	ա	1	a
Բ	բ	2	p
Գ	գ	3	k
Դ	դ	4	t
Ե	ե	5	e
Զ	զ	6	z
Է	է	7	ē
Ը	ը	8	ə
Թ	թ	9	(th)
Ճ	ճ	10	z
Ի	ի	20	i
Լ	լ	30	l
Խ	խ	40	x
Ծ	ծ	50	c
Կ	կ	60	g
Հ	հ	70	h
Ձ	ձ	80	j
Ղ	ղ	90	ř
Ճ	ճ	100	č
Մ	մ	200	m
Ե	յ	300	y
Ն	ն	400	n
Շ	շ	500	š
Չ	չ	600	o
Պ	պ	700	č (ch)
Պ	փ	800	b
Պ	փ	900	j
Պ	փ	1000	ř
Պ	փ	2000	s
Պ	փ	3000	v
Պ	փ	4000	d
Պ	փ	5000	r
Պ	փ	6000	ç (ch)
Պ	փ	7000	w
Պ	փ	8000	p' (ph)
Պ	փ	9000	k' (kh)

OUVRAGES CITÉS EN ABRÉGÉ

- Corp.* III = *Corpus iuris Polonici*, Sect. I, vol. III.
Dat. Intr. = Introduction au *Datastanagirk*
Karst, Rb. = *Armenisches Rechtsbuch* von Josef Karst, Strassburg 1905.
Karst, Z. vgl. R. XIX = *Grundriss der Geschichte des armenischen Rechtes*
 von Dr. Josef Karst dans: „Zeitschrift für vergleichende
 Rechtswissenschaft“, t. XIX, Stuttgart 1906.

TEXTE

F^{os} 156 v° l. 1—193 v° l. 11*

(F^o 156 v° l. 1) Avalgi položēniasī tōra bitikīning:

(2) Burungisi kī pampasēl ēt (3) arlar biznikī tōralari eoxtur:

(4) Ėkinči kī nē uğun ēmdi eazdāk (5) ea kimnəng priçinasəndan:

(6) Uğunçi nšanə kuğunung bar—(7) ça tōralarnəng:

(8) Dortunçi kī kimlar tōraçilar (9) bolmax kērak:

(10) Bešinçi kī nē nēmadr tōra ea (11) kimga tōra bolmak kērak ea tōr—(12)

ani kimga simarlamak kērak:

(13) Altənçi kī nē turlu tiyar bolma—(14) gay tōraçilarga ea zaxotcalarga:

(15) Edinçi tenəxlar uğun kī nē dir (16) alarnəng inamlarə:

(17) Sekizinçi ant uğun kī nē turlu (18) bolmak kērak ea kimga bērilir ant:

(19) Tokuzunçu kī tiymastr kris—(20) danlarga dinsizlar alnena bar—(21)

magay tōraga:

(22) Awnunji kī xaysi bit.klar—(23) dan eçdk ea xaysə millatlar—(24) dan

aldək tōralarni

(157 r° l. 1) Burungisi kī pampasēl ētarlar biznikī (2) tōralari eoxtur:

(3) HAYBATLĖ ARI VARTA — (4) BEDNƏNG EASAGANĖ (5) bu

tōra bitikini xoltxas — (5) əndan Sdepannos gafoygigos — (6) nəng barça

ērmēniliknəng:

* La traduction allemande des f°s 157 r° — 193 r° l. 11 suit le texte turc (pp. 278 — 300). Elle est tirée des deux ouvrages de J. Karst qui, en analysant le *Datastanagirk*, en a traduit certains fragments. Quand les phrases de la traduction allemande ne sont pas citées en entier, cela est marqué par des points [...].

(7) Avalgi t'oxtalmaki da bas — (8) lanmaki barça t'ora bitik — (9) larining: Basda eazar anin (10) kibiqlarga c'owap ki bizni (11) pambasel etarlar ki eox-tur (12) bizda t'ora. Aričannəng (13) šnokundan hadirlandik (14) eazmaga t'oralar bitikini. (15) Aval c'uvap beralik alarga (16) ki pambasel etarlar K[risko]-snung (17) t'orasini ki t'ora eoxtur (157 v° l. 1) ermēni krisdanlarda zera (2) koplardr ki maxtarlar (3) ozga dayfanəng t'oralarini (4) ki konu t'oralari bar. kimlar (5) ki bu işni sozlarlar kēndi — (6) lari konu t'oradan tayəptrlar (7) da ozgalarni da klarlartay (8) drmaga engil esli adamlar — (9) ni: Burungi c'uvap alarga (10) munu bēri-biz ki t'engri aval — (11) dan adamining tar-biyatəna (12) t'oxtattə tanəmagaga konu — (13) luknu: Anəng uğun dinsiz — (14) larnəng doktorlarə t'oxtat — (15) ep t'ora xoydular ki kim ki bolvanlarga eaman aytsa (17) olumlu bolgay da kim ki at — (18) asəna xol uzatep urgay xolun kēskaylar: xaytip Movsēs (20) kēndi t'orasina artərdə bu (21) işning t'orasini aləp awalgi (22) t'oradan: kim ki atasəna u (23) anasəna eaman aytsa olum — (158 r° l. 1) lu bolgay: xaytəp s[ur]p awedaranə (2) biyiməz K[risko]-snəng barça t'oralar — (3) nəng tugalliki dir anəng uğun (4) buiurur işitingəz ki aytəldə (5) eski t'orada bu turlu: Eox — (6) esa mēn sizga eangi da buiur — (7) u mēn bu turlu da bēri ki tir (8) mēn eskini eangi bila bērip siz — (9) əng eaxši ēkingəzga aytəp sov — (10) gay siz sizəng səngarəngəznə (11) nēçik sizəng boyunguznu: (12) Ekinçi haylbatə eaxšə ēr — (13) kina bērir adamining barça (14) eaxšəlxən xlnmaga xaysən (15) ki t'oxtater ki bizim ērkimiz — (16) dadər ki barça adamlar bil — (17) a konluk bila barmagay: o (18) sabap bila nē awedaranə eaz — (19) əp xoymadəlar awaldan eox — (20) esa soz bila aytəlar: Ekinçi (21) K[risko]s keldi da ovratī tugal t'or — (22) a tugal adamlarga da (23) klamadi t'oxtamagan adam — (158 v° l. 1) ilarga bitik bila bērmagay: (2) anəng uğun ogut bērir s[ur]p aw — (3) edaranda ki barəška kēn — (4) dining zaxoçasi bila t'ora — (5) ga kēlmiin: Daydə K[risko]s ear — (6) yuğunung manisī bila alani (7) eti s[ur]p awedarandan ki bar — (8) ça kimsa kimga borçlu esa (9) tolov etkay. eaxšə kongul — (10) dan eaxšə es etip zera ad — (11) amining esi kēndining ear — (12) yuçusudur mungar oçšaš (13) barça earçu işlarini esla — (14) mak kerak: Bu turlu K[risko]s bu — (15) iurur awedaranda šafar — (16) nəng manisini: Egar anəng eg — (17) irlikini taptə esa awaldan (18) songra maytədə anəng usu — (19) nu ki earlçap eti ol egirlik — (20) ni kēndining ēyasina xaysə (21) bila ki kirmadi t'oraning al — (22) nəna sayəš bērmagay korgu — (23) zur ki tiyişlidir earçu bol — (159 r° l. 1) magay: eoxesa maytamax bila (2) uvratir ki çara barəsa sux — (3) lanmasən earçuga barmaga (4) mungar oxšaš hražarē etar (5) s[ur]p awedaranda t'ora etmag — (6) a angar ki xoltxa eti K[risko]stan (7) ki ayt xardašəma ki ulaška (8) mēnim bila atamnəng oçiznam — (9) nə: Ošta ēki turlu bardr (10) sizda sabap adamilik tar — (11) biyatəndan da t'oradan (12) mani nē uğun suxlanç bolur (13) siz ozgalarnəng t'orasina (14) mundan ovranip aytər arak — (15) eal Boyos ki heç siz da konu (16) t'ora eoxtur: nē uğun siz

kēn — (17) diningəzga xəsxayu ēgirlik (18) ētmagay xoyma siz eoxēsa (19) siz xsxay u ēgirlik ētar siz (20) tūgul ozgalarga eoxēsa xar — (21) daşlarga da: Uçunçi klam — (22) adi tēngri bērmagay eazgan (23) tōra ki bolmagay prēzmušen — (159 v° l. 1) eadan konulukta bolgay biz (2) eoxesa sovuķ bila earlyā — (3) max bila saxlaga biz konluk — (4) nu u eazmagan tōrani har (5) zamanda: Dortunçu ki ēt — (6) kīnça tēngri eopsundu tōr — (7) ani u proroqlarnə u awedar — (8) annə nēçik ki eaxsə urlux (9) bolga çanəməzga da bu tur — (10) lu konuluk bila ētmaga ear — (11) yularnə: Bēšinçi ki tōra u (12) proroqlar u awedaran teş — (13) kīrilmastir. eoxēsa tōra pr — (14) ēzmuşeneadan tēşkīrilir (15) uluslarda u millatlar ar — (16) asəna. anəng uçun boş ētar (17) tēngri ki uslular tērgap (18) baxkaylar nē turlu iş əsa an — (19) gar kora ētkaylar earunu: (20) Altənçi ki tōrada prezmuş — (21) eneadan antka tūşar da (22) biyiməz K[risdos]s tiyar ant içmakni (23) klar ki biz konu kīrsdanlikta (160 r° l. 1) tirilgay biz ki konu bol — (2) gay ēgri ēgri bolgay;

(3) Ēkinçi ki nē uçun ēmdi eazdēk ea kim — (4) nəng priçinasəndan.

(5) DAŦIDA NĒ UÇUN ĒMDI (6) kladiķ eazmaga tōralarni (7) ea nē sabaptan tēprandi əs — (8) iməz bu işka: Ēgar ki eazdēk (9) əsa awalgida ki keraķiməz (10) dugul ēdi, eazgan tōra bēril — (11) maga Tēngridan. Eoxsa kop (12) kez işşitiķ panbas ozga mil — (13) lattan ki eoxtur kīrsdan — (14) larda tōra: Kīm ki munu ayt — (15) ər bilmastr, ari bitiklarnəng (16) kuçuni: Munin ki eaman say — (17) əştan, 2 turlu eamanlx toy — (18) ar 1 ea sayəşlar ēdi, ki tōr — (19) ani xoygan əssiz ēdi. 2 ea kla — (20) mas ēdi ki konluk bolgay ēdi (21) adamilar arasəna duneada: (22) 2-inçi ki ol biliklikni ki tar — (160 v° l. 1) biyatəməzdan bar ēdi. eaman — (2) lx sondurdu. da tugal ear — (3) atəlgan adamini earəmdx (4) ēti: da sovuķnu u sayavat — (5) nə koralmassəzlk xapanēl (6) ēti: 3 — unçi bu vaxtlarda (7) ērinçakliktan uvranmagay (8) klamaslar. əski u eangi tōra — (9) larni nē markarēlardan. nē (10) awēdarandan. ki bolgaylar (11) ēdi ari bitiklarnəng kuçun — (12) dan bilmagay konu tōrani (13) anəng uçun kladiķ bu tōra (14) bitiki bila oyatmagay alar — (15) nə nējik kimsani eiwxudan: (16) 4-unçu bu vaxtlarda bil — (17) iķlik əksildi ki biliklik bolsa (18) ēdi. bolur ēdik sənəp u tang — (19) lap zamanasəna kora. anəng (20) uçun eydək barça milattan (21) u uluslardan da eazəpta (22) bērkittik. oxsaş əski u eangi (23) tōralarga nē turlu proroqlar (161 r° l. 1) xoydi da awedaran buirdu: (2) 5-inçi ki bu zamanda aričan (3) əzeawit ētmas. Sojomon u Taniel neçik Sojomon (4) u Taniel vaxtəna ea nēçik (5) gorəntos kermanəna. ea ozga (6) uluslarda ki konu tōra ēt — (7) arlar ēdi. zera aričan ēdi kor — (8) guzuçu alaməng iurakina. (9) anəng uçun suxlanč dugul — (10) lar ēdi eazgan tōralarga: (1) Neçik s[ur]p arakellar klamadi — (12) lar eazəp bermaga s[ur]p awed — (13) arannə awaldan eoxsa soz — (14) lari bilay inandrəp xaytardə — (15) lar: Da andan songra sux — (16) landelar eazmagay: Alay ox (17) tōrani da eazəp xaldrmadi — (18) lar. zera alarnəng daçən oz — (19) ga ulu sayəşlari bar ēdi (20) xaytərməxlx

uğun. eoxsa (21) pokoy bērdilar ēski tōra bila (22) da kermanlarnəng obəçayi bi — (23) la. da ari bitlarnəng kuçu (161 v° l. 1) bila tōralarin ētmagay. eox — (2) ēsa bu zamanda barčandan (3) keri tuşduk: Bu sabaptan (4) prēzmušenea eazəp xoyduk (5) tōralarni: 6 — nčə ki eař — (6) ğunung iři ant bila tugal — (7) lanər ēvētki tēngridan (8) buiurulmadə ant ičmagay (9) eox ēsa eamanlx artəpdr (10) bu zamanda. a krisdanlar (11) tugal ki eařyz eařyu al — (12) nənə ant ičar: Eoxsa har er — (13) da harkez heč nēmədan da (14) anəng bila xutxaruçumuz — (15) nung boyruxun heč ētarlar (16) da biz kladiķ ki tēngri (17) boyruxun heč ētganlarga (18) tōra u ganunk bērkitiپ xoy — (19) du eařyuda: 7-inçi ki bol — (20) mamaxə uğun tōranəng bar — (21) magaylar ozga millatnəng tōr — (22) asina nēçik buiurur ēdilar (23) markarēlar ki eoxmdər tēngri (162 r° l. 1) israēl arasəna. ki bolvanlar — (2) ga barərlar xaysən ki ařakel — (3) larda anə tabalap aytər — (4) lar, ki tiymastr krisdanlarga (5) ozga milatnəng alnəna eař — (6) ğuga barmagay. 8-inçi korar (7) biz ēmdigi vaxta ki bardr (8) axpařlar vartabēdlar kaha — (9) nalar biylar bař ketxoyea — (10) lar ki eiwz korup u orunç al — (11) əp da biliķsizliktan konu (12) eařyunu ēgri ētarlar: An — (13) əng uğun koptan az eazəp (14) xoyduk tōra bitikinda ki (15) bolgay ogut u tořrulux an — (16) in kibiklarga: 9-unçu ki (17) eařatəlgan tarbiyatəməz (18) dayma unutuçudur. eaxşəl — (19) əxnə kop turlu çan u tēn gu — (20) nahindan halbat klasak (21) eařyunu tořru ētmagay (22) vaxtənda unutup eangəlar (23) biz. andan songra pořman bolup (162 v° l. 1) sayəřka tuřar biz ki ala — (2) mə dr eoxsa ala dugul anəng (3) uğun ki bu turlu xiyənlə sa — (4) řəř bolmagay: Anəng uğun eaz — (5) əp xoyduk tōra bitini harvaxt (6) xolumuzga aləp ēslaga biz (7) tōraməznə da korguzga biz (8) ozga millatka ki dayma tōr — (8) alariməznə ari bitiklardan (10) ētar biz ki sozlari bolmagay (11) bizni tabalamagay: 10-unçi (12) xaçan ki adam eařatəldə ur — (13) da bērdi angar. biy tēngri ari — (14) çannəng řnorhķin ol řnorķ nēça (15) bardə ilgari adamilar usna (16) artə. da xaçan ki xaytəp eaz — (17) əřka tuřtular: A tēngri (18) xalmagay mēnim çanəm adamilar — (19) da zera çan ergasindan tēnga (20) xaytəlar: Xaçan ki K[risdo]s kēldi (21) duneaga ol ariçannə eana (22) bērdi adamilarga da çan (23) eařyusun. xaysi ki s[ur]p awedarandr (163 r° l. 1) da ganunk: Zera bilir ēdi biy — (2) iməz K[risdo]s ki dunea adamilari-(3) lari prēzmušenea dunea eař — (4) yusun eařarlar ēdi tiyasidir (5) ēmdidan songra bitik bila (6) eopsunmagay tōralarni təng — (7) lap barça ari bitlardan: (8) 11-birinçi ki bilgalar eařyu — (9) çilar tōra bitikindan tořru (10) eařyu ētmagay bilip ki kēndi — (11) lari da tūrməxtirlar koktagi (12) eařyuçunung alnəna eařyu — (13) ga: 12-inçi kimlar ki tōranəng (14) alnəna kēlirlar xorxu keçir — (15) gaylar anəng uğun ki xaçan (16) adamilar alnəna bolmaslar ēg — (17) rini konu ētmagay halbat kop (18) turlu soz bila çəht ētarlar (19) eařyuçunu aldama: Nē (20) turlu bolsarlar koptagi eař — (21) řuçunung alnəna tūrmagay (22) ki barça eapuxlarnə korar (23) ki anəng alnəna kimsa aldamax (163 v° l. 1) bila bolmas konu bolmagay.

(2) eoxsa konuluk bila tērgov (3) bolsar: Ošta bu 12 turlu (4) baş işlar biri birina baylap (5) sabap xoyar biz t'ora bitiki — (6) na oxšaš s[ur]p arakēllarga (7) xayšə ki biy tēngridan eaŕyu — (8) čular bērildilar duneaga (9) da xaytəp aričan bila t'oy — (10) urdular hayrabēdlarni u var — (11) tabēdlarni ari eixovnung (12) eaŕyučularən: Zera bu 12 (13) tugalšan haybatlāndə bar — (14) ča duneaga: Zera bu 2 altə — (15) dan t'oydular da bu 6 san (16) duneanəng eaŕatəlganəng (17) kunlaridir da ol čovu dur (18) adaminəng 6 tēpran išinəng da (19) sanə dr. adamiliknəng tarbiy — (20) atənəng: Dayəda bardr kop (21) turlu haybatlīk ki bu işlar-(22) neng ari bitiklarda dayə — (23) da oxšaštr 12 nahabēdlarneng (164 r° l. 1) pokoleneasəna israēl oylanlarə — (2) nəng xayšəlarəna ki bērildi (3) tēngridan eazəlgan t'ora mov — (4) sēs xoluna: Anəng uçun bu (5) 12 turlu baş işlar bila t'ug — (6) allar biz t'ora bitikini. dayə — (7) da nē sabap boldə bizga ki (8) başladək bu t'oralarni eaz — (9) maga kop vaxtan bēri ulu say — (10) əšta ēdim. bu t'ora bitiki (11) uçun. ki harkez bizni tabal — (12) arlar ēdi bizim xomda ozga (13) dayfada: Dayəda hormať (14) xoyup bizga bu iş uçun sovuť — (15) lu ari bitlarning šagerti boŕ — (16) os vartabēd kop turlu hor — (17) maťli sozlar bila: Da mēn bol — (18) madəm usduma almaga mah — (19) ana ētip mēnim biliksizlikim — (20) ni da tēnimning tñčsxlənə (21) da sayəš ēttim ki xoltxa ēt — (22) ki ēdim. ozga kučlu ari var — (23) tabēdlardan. zera bar ēdilar (164 v° l. 1) koplār ol vaxta aťlə çuv — (2) lu pilisopalar: Evēt ki bilip (3) mēnim čnsəmnəng bizminlikini (4) klamadəm kimsani bu işka (5) keltirmagay: Eoxsa asrə (6) t'anglar ēdim ki arakēllar u (7) belgili ari aťalar munin ki ul — (8) u išning xayŕusuna bolmadə — (9) lar. Evēt ki xayt'ip boldə (10) sabap bu t'ora bitikini (11) eazmaga. hormať xoyganəmdan (12) bizga. d[ē]r Sdepanos gaťoyi — (13) gosnəng barča ērmēnilikning (14) birda ēkida bizdan xolt — (15) xay ēti. da mēn mahana ēttim (16) mēnim biliksizlikimni da kop (17) kez tartəndəm bu iştan: (18) Xaçan ki artəxsə xoltxa ēti (19) mēn da usduma aldəm mēnim (20) miskinlikim bila bilip ki tiasi — (21) dir hnaz ant bolmagay duxov — (22) ni buyruška: Egar ki tēngri — (23) dan ēsa bu eaxšə sayəš da (165 r° l. 1) t'ugallansa anəng ongarmax — (2) ə bila asrə eaxšə: Ay ēgar t'u — (3) gallanmasa mēnim başlagan — (4) əm. ozga ari aťalar t'ugallap (5) başka čxargalar: Čera aw — (6) al awaldan barča usdalək (7) t'ugul bir adamidan başlan — (8) əp da andan t'ugallandi: (9) Eoxəsa koplardan zera az — (10) dan koptan tapəp. biri birina (11) keltirip biriķtirdilar bar — (12) ča usdaləknə: Xaytəp ēsima (13) aldəm ki biyməz K[risd]o[snəng eaŕyu — (14) suna barasəməñ. ol ki iwz kor — (15) mas nē orunč almas: Anəng uçun (16) tiyišlidir manga eazmaga xol — (17) um bila. tēngrining eaŕyusun — (18) ung oxšašən: Bolmagay kimsa (19) tabalagay ayt'kan sozumnu (20) ēgar kimsa biliksiz ēsa ovran — (21) sin. a ēgar t'ugal ovranan ēsa (22) da munda nēma ēksik tapša (23) kēndi t'ugallasin. 2 eartən (165 v° l. 1) eaxšə konularnə eopsunur (2) biz sovuť bila: (3) Uçunçi nšanə kuçunung barča t'oralarnəng:

(4) DAƳƳDA EAZAR MIKAĒL (5) vartabēd tōra bitīkinig (6) xuvatō uĉun kop turlu eal (7) barmak d[ē]r Sdēpanos gatōy — (8) igosga. xolar mēn sēndan hay — (9) baṭlō aṭa da barĉa ērmēni — (10) lik̄ eixovlarnəng bašə mēn sēndan hay — (9) baṭlō aṭa da barĉa ērmēni — (10) lik̄ eixovlarnəng bašə bolma — (11) gay kī heĉta engil saƳəšlaga (12) sēn. ĉan sartən keraĉli išni. (13) xaysən kī mēnim usduma bērip (14) sēn. zera tiyasidir manga kī (15) korguzga mēn sanga koptan az (16) kī nē dir xuvatō tōra bitīk — (17) ining xaysənə kī xoluməzga (18) aləp biz zera tōra bitikin — (19) ing oxšašə bar ganonkka: zer — (20) a tiyišlidir bizga tuzma — (21) ga tōrani u ganonknə kī biri (22) birina oxšaga xaytəp bu (166 r° 1. 1) turlu bardr oxšašə biri bir — (2) sina zera ganonk̄ ĉannə tōyru (3) ētar da tōra tēnni halbaṭ (4) ēgar biri birindan ayrələp ēsa — (5) lar eoxsa kop erda biriĉirlar (6) nējik ĉan u tēn kī tarbiyat (7) bila 2 dirlar. ol turlu ayərəl — (8) mas xatəšəp biri biri bila bol — (9) urlar bir da kop nēmani bir ērk (10) bla xlənərlar. ol turlu ganonk̄ — (11) ta tōradr: Anəng uĉun ēgar (12) kī eoluxsa xatəšəlmaga ēk — (13) sina biri birsini sēndrmastr (14) da nē turlu ganonknə biliĉi — (15) lar tuzupturlar ol turlu tōr — (16) anida: Da nē turlu eangəylgan — (17) larga ganonkta poĉuta u xor — (18) xu bar ol turlu tōrada bar. (19) da nē turlu tōrada zəndan (20) ubaylamak̄ bar ēgrilarga: Ol (21) turlu ganonkta zəndan ubayl — (22) amaĉ xarəyamaĉtr: Da nē tūr — (23) lu eazəxsx adamilar usna (166 v° 1. 1) ganonk̄ nēma bay xoymastr: Ol (2) turlu tōrada anən kibiklar — (3) nəng usna kimlar kī tōyřudur — (4) lar duneada da nē turlu ari (5) kiši xorxmastr koktagi eařyu — (6) ĉidan ol turlu anmey adam (7) xorxmastr dunea eařyuĉus — (8) undan: Xaytəp daƳəda eax — (9) šələx bēriiptir bizga kī bar — (10) ĉa ari bitīklarni anəng uĉun (11) tuzdular kī adamilarni eaz — (12) əxtan tartkaylar: Ol turlu tōr — (13) a bitīki ĉaht ētar tiymaga (14) eamanlarnə u ēgrilarni, kī sov — (15) uk̄ bila u eaxšə kongul bila (16) tīrilgalar biri biri bila: (17) DaƳəda arovluĉ bila tīril — (18) maĉ artarlk̄tr bu da tōra — (19) da bolmaĉ keraĉ: Bu turlu (20) manilarni bērdik̄ uslularga kī (21) tanəgaylar kī nēĉa turlu eax — (22) šələx bar munda hawasar bar — (23) ĉa adamilarga kī talašni op — (167 r° 1. 1) kani kořurur da ēminlikni u (2) eaxšləxn̄i tōxtatər adami — (3) lar arasəna: Da xayda kī tōra (4) eksik̄tir anda talaš koptur. (5) Da xayda tōra u konuluĉ bol — (6) sa ēminlik artəxtər ol ulusta (7) duneada u eixovlarda: Zera (8) bir ulušu tēngrining šnorhk̄un — (9) dan bērilgan eixovlarga ēmin — (10) lik̄tir:

4-unĉi daƳəda eazar kimlar — (11) dr eařyu — (11) ĉilar ayirir biri birindan konularni oxšašlarnə:

(12) AWALGI U KONU EAŘYUĉU (13) tēngridr nē turlu buiur — (14) ur markarē Tawit kī eařyu ēt — (15) ar tēngri kēndining žořovurt — (16) una daƳəda aytər proroĉ biy (17) tēngri bizim eařyuĉumuz eana (18) aytər kēl tēngri da ēt sēning (19) eařyungnu daƳəda mungar (20) oxšaš bardr kop işlar zera kēn — (21) di tēngridir eařyuĉu kī ovra — (22) tir bizga konu eařyunu: (167 v° 1. 1) xaysə bila kī alanidir adami — (2) larga tuzgandır bu tōra —

(3) larni nē frišdalarga nē čana — (4) varlarga ēvētki ʔora da eaz — (5) gandr olduručuru čanavarnə (6) öldürmək keraķ ʔugul anəng (7) učun ki čanavarlar ogutlan — (8) gaylar eoχəsa adamilar: Daγə — (9) da devlarga da boldi eaŗyu — (10) ki koktan erga tuštilar friš — (11) tadan devlar boldilar oktam — (12) liķ-larina kora dugul kop kez (13) eoχsa bir kez: Xačan ki eaŗ — (14) attə tēngri adamini ol čax — (15) ta belgili ēti ki eaŗyučum — (16) uzda ēcaməz kēndidr. Da K[risdo]s (17) kēldi duneaga da aytə eaŗ — (18) γu ētmaga kēldim bu dunea — (19) ga da atam kimsanəng eaŗyu — (20) sun etmas barča eaŗyunu bēŗ — (21) di oγul xoluna: Da budur (22) tēngriņing eaŗyusu ki eaŗəx (23) kēldi duneaga dayamilar art — (168 r° l. 1) əx sovdular xaŗanγuluxnu (2) nē ki eaŗəxnə da tēngriņing (3) atə atalər ayərəlmas tar — (4) biyat zera nē ʔurlu eaŗyu — (5) čudur oγul ol ʔurlu atə u (6) ari-čan da bu iš ari biʔiķlar (7) da alanidir kim klasa ʔerga — (8) maga: 2-inči eaŗyučilar atənə (9) bērdi tēngri adamilarga ki (10) eaŗyu ētəngəz konluk bila (11) oksuzga u ʔulga da bu iš (12) hawsardr xanlarga biylarga (13) da xartlarga xayʔəp markarē — (14) larga kaŗanalarga xayşəki (15) Movsēs xoydi: Eaŗyučilar anab — (16) ad-da da mundan songra Ēsu (17) zorawor: O ʔurlu soγomon xol — (18 du tēngriđan uslulux ki eaŗ — (19) γu ētmaga bilgay žoγovurtkay. (20) Bar ēdilar kaŗanalar u xartlar (21) eaŗyučular ēski da nē ʔurlu (22) aytər biʔiķlarda ki kaŗana — (23) lar bolgaylar xanlə išning usna (168 v° l. 1) eaŗyučilar: Nē učun tēngri (2) hawsar bērdi eaŗyučuluxnu (3) anəng učun ki barčasə bu (4) šnorh-ktan mēn garuči bolgaylar (5) da xayʔəp ki ēksiklikindan (6) eaŗyučilarnəng biri birin zr — (7) gēl ētkaylar: Da eangida bu — (8) iurdə biyiməz K[risdo]s s[ur]p aŗakellar — (9) ga ki olturgay siz 12 oltur — (10) γučta eaŗyu ētmaga 12 mil — (11) latka Israēl xoməna da al — (12) ardan tēškirip aldələr baš — (13) lxlərə barča krisdanlarnəng (14) ol ʔurlu xayʔəp K[risdo]s ovratti (15) manē bila ēgri eaŗyuču uč — (16) un ki ʔugal konu eaŗyu ēt — (17) mas ēdi: Barča kimsa adami — (18) lardan ēsi kēndina eaŗyu-(19) čudr čanəna u tēnina u 7 (20) seziklikina da aruvlux — (21) ta saxlaga kēndini: (22) Daγəda nēdir eaŗyu ea kimlarga bazəp (23) simarlamak keraķ ea kimlarga ʔiyar eaŗyunu ētmaga:

(169 r° l. 1) DA EAĖŦU KIMDAN AYT° — (2) əlde: Awal tēngriđan songra (3) markarēlardan ki eaŗyu nē (4) dir eaŗyu barča išlarnəng (5) tērgamakidir: 3 ʔurlu iš bar (6) ki adamilar tēpranirlar dun — (7) eada eaxşə u eaman da orta — (8) čaxlə kimlar ki alani eaxşə (9) kišilardir da kimsani zrgēl (10) etmaslardr alarga eaŗyu (11) keraķmastr. a kimlar ki oγrudr (12) ea xaraxčidir ea bašlovu — (13) čudur alarnəng iši tas pol — (14) maktr a eaŗyu orta-čaxlə (15) adamilarnəng dr kimnəng za — (16) xoçcasi bar: Nē ʔurlu Soγom — (17) on 2 xatunnəng ēs bila tērgap (18) ʔapti eaŗyusun ol ʔurlu (19) T°aniēl markarē ēs bila açti (20) Šuşanəng 2 xartnəng eaŗyusun: (21) Da K[risdo]s 2-inči kēlganina ong ean — (22) əndagi alani artarlarga aysar (169 v° l. 1) kēlingəz atəmdan alyšlangan — (2) lar da song eanəndagi alani (3) eazexlə-

larga aysar keting-(4) əz mēndan xarışlilar mēngi ot — (5) ka xaysi alani dir bu turlu (6) ki ortaçaxlələrnəng dr eaŕyu (7) ortaçaxlə alardr kimlar ki (8) eazxlələndan xaytəp poku — (9) tovat ētiptirlar alarnəng (10) olçsar tēngri eazəxən pokut — (11) asən da kimnəng. əazəxə art — (12) əx bolsa ol bərsar čuvapən: (13) Alay ox dunəa eaŕyusuna (14) korguzur tiyişlidir eaŕyu — (15) çuga ki bitikçi uslu axəllə (16) bolgay da ari bitiklərnəng ku — (17) çun eaxşə bilgay da barça (18) adamilikni igi bilgay ki eaŕ — (19) yunu tōyru ētkay: Tiyişli — (20) dir eaŕyučilarga ki leata — (21) larə bila tugal bolgay day — (22) anglə u axəllə u saxt bolgay: Bolmagay ki tōrani anglamiin (170 r° l. 1) kimsaga ēksikliḱ ētkay nēçik (2) ki bir pēšakar tugal pēšasin (3) ovra-nip bilmagay bolmas usta — (4) lx ētmagay. nēça artəx dayən (5) bilikliḱ ke-raq eaŕyuçularga (6) xaysə ki tēngriga earaşir zera (7) eaŕyu earmax tēngri-ning dir (8) ol dur konu eaŕyuçu da dun — (9) ea eaŕyuçularə tēngriga ox — (10) şaştr anəng uçuḱn keraḱtr ki iuz (11) kormün tēngriḱning eaŕyusun (12) ko-nu ētkay da tēngriḱnəng al — (13) nənə ačəx iuzlu bolgay: Dayən — (14) da kimga tiyasidir bērmagay (15) boyruxun eaŕyuçuluxnung (16) ēski tōrada belgili ēdilar eaŕ — (17) yuçular markarēlar kahana — (18) lar ki tēngridan tanglənələr (19) da alardan tanglənələr xart — (20) lar uslu eaŕyuçular: Bolur (21) ki eoluxur eaŕyu eaimaga (22) xanlarga u ulu biylarga: (23) Da bizga bu turlu bolsun. (170 v° l. 1) xaysə ulusta barəsa krisd — (2) an xənə ea ulu biy. alar dun — (3) ea eaŕyusun xayyurgaylar (4) allarəna konluk bila da ei — (5) xov eaŕyusun axpaş xayyur — (16) ga vartabēdlarnəng ovrat — (7) maḱi bila 2 ea 3 axəllə ket — (8) xoyaləx bila: Da xaysi ulus — (9) ta bol-masa xən ea ulu big — (10) lar. tiyasi dir axpaşka simar — (11) lamagay eaŕyu işin ki barça (12) eaŕylarnə ol xayyurga bol — (13) magay ki bu işka utru bolgay (14) kimsa: Zera bardr axpaşlar (15) arasəna ki biliksizdir da (16) axça kuçu bila tanglangan (17) dr: Bilir mēn muni mēn da eoxē — (18) sa biyiḱ asdičanlarə bardr (19) axpaşlarnəng da barça çan — (20) lar uçuḱn čuvap bē-ruçudrlar (21) tēngriḱnəng alnəna ala ox bu (22) eaŕyular uçuḱn bērgaylar: (23) Nēçik eoŕarə aytəldə ki varta — (171 r° l. 1) bēdlar bila ētkaylar torani: (2) Ēgar ki eaŕyu başə biliksiz (3) bolsa xatənda oltūrgan bili — (4) çilardan ovraḱga eaŕyu işini (5) ki pambassəz biyangalar konulukḱa:

(6) Dayəda nē turlu tiyişlidir bolmagay (7) eaŕyuçularga konu ea ēgri ki-şiga eaŕyuda:

(8) TIYIŞLIDIR EAŔFUÇIGA (9) ki orunç aluçi bolmagay zera (10) eaz-gandr ki orunç soxraytər (11) nēça ki iti koz bolsa zera ol (12) eaŕyuçu ki kon-luk usduna (13) orunç almastr anəng sozu kēçar (14) eaŕyuda da konuluk bila (15) eaŕyuga uç ētar da kim ki iş — (16) itsa biyanər, nē turlu tēngri (17) aytə ki eiwz korməngəz eoxsa (18) konu eaŕyu ētingəz: ēgar ki kon-(19) luk bol-masa kop adam ēsi bila (20) eazəxḱa tuşar da bu iştan (21) ozga millatnəng eaŕyusuna (22) barərlar da konluk bolsa (171 v° l. 1) eaŕyuçilar da bazəp bolur (2) tēngriḱning sozun aytмага ki mēn (3) eaŕyu ētar ēsam mēnim eaŕyum (4) ko-

songra birsi sozlagay (10) ki alarnong gilēylarini išit — (11) ip bilgaylar konunu ēgrini (12) da andan songra eaŕyusun (13) ētkaylar: Daŕəda eaŕyu — (14) ʕu saxlanmak kerak kēndi (15) xullarəndan bardr anin ki — (16) biklar ki eaŕyuda sozlovu — (17) ʕudrlar orunʕ bila zera ov — (18) ranʕiktir eaŕyuga kēlgan — (19) larga eapux orunʕ bērip ki (20) kēndilari sartən sozlagaylar (21) bolmaga ki alarnən ustāt soz — (22) larından aldanga eaŕyuʕu (23) da ēgri etkay eaŕyunu: (174 r° l. 1) Aldamasəz eaŕyu tēngrinəng (2) dr ol ki eapuxnu aʕəxnə kor — (3) iyir a dunea adamilarəna (4) eoluxur ean-gəlməxlx dayma (5) kimsa angar eamanlamasən (6) kim ki ērkəsiz eangələr: A kim ki (7) ērki bila ēgri ētar eaŕyunu (8) kēndi borʕlux alər koptagi (9) eaŕyuʕuga bolmagay ki ok — (10) tamlanga eaŕyuʕu ea kim — (11) sani heʕ korgay ala bilsin ki (12) 1 dir eaŕyuʕu tēngri xayə — (13) nəng alnəna kēnsi da tura — (14) asədr eaŕyuga: Tiysi — (15) dir eaŕyuʕunun ki zəndan — (16) ə bolgay kim ki ēgri bolsa zən — (17) danga salgay ki ogutlangay — (18) lar nē turlu K[risdo]s buiurur aw — (19) ēdaran da ki dēʕki salər (20) zəndanga angənʕa ki təlov (21) etkay: Daŕəda 2 adamnəng (22) arasəna xalaba u dawi bol — (23) ga K[risdo]s kēndi ogut bērip eaŕ — (174 v° l. 1) yuga barmiin eolda barəʕ — (2) magay ki nēma arada hagar — (3) aglk bolmagay: Earaš-mastr (4) K[risdo]snung xullarəna ki awal — (5) dan saŕəʕ etka ealʔan soz — (6) lamaga zera kim ki ealʔan (7) sozlar šaytannəng oylu undal — (8) ir nē turlu K[risdo]s buiurur kim ki (9) ealʔan sozlar kēndilarından (10) sozlar zera ealʔandr an — (11) əng atasə da šaytandr (12) da tas ētar alarnə tēngri (13) kimlar ki sozlar ealʔan da (14) ealʔanlx bila barməngəz bi — (15) ri biringəz bila eoxxa soz — (16) lašəngəz konuluk bila bar — (17) ʕa xardaš kēndi tēngi bila: (18) Earašmastr krisdanlarga (19) ki soz bila ulama klagə eaŕ — (20) yuda ea eixmaga klagə sən — (21) garənə anəng eangələp soz — (22) lagani bila zera eazgandr (23) kim kimgə ʕuyur xazsa kēn — (175 r° l. 1) di tušar, tēngriga inangan (2) krisdanlarga tiymastr ēgir — (3) lik bila enmaxnə sovmaga eaŕ — (4) yuda. ēgar ki engsa kēndi (5) ʕanənə zrgəl ētar a ēgar engil — (6) sa ueat tartar: Kimsa tur — (7) yuzmasən ealʔan tanəxlər (8) kləp səngarəng tirlikin ēgri — (9) lik bila almagay zera heʕ tir (10) tēngrining aləna ealʔanʕi (11): Ne bir kez kimsa ealga tət — (12) magay sozlovuʕu adamnə eaŕ — (13) yuda da ealʔanlx bila en — (14) ga konunu: Kimsa orunʕ bēŕ — (15) masin eaŕyuʕiga da səngar — (16) ənəng iglikin damahlik bila (17) almasən zera damahliktan (18) barʕa eaman ilgari kēlir: (19) Tiysišizdir mahalada u ēl ar — (20) asəna ant içmaga anginʕa ki (21) eaŕyuʕu buiurmiin eaŕyuda: (22) Buiurur K[risdo]s ki heʕ nēma uʕun (23) ant içmagay. zera barʕa kerak — (175 v° l. 1) mas u boš sozlar uʕun ada — (2) milar ʕovap bērsarlar eaŕ — (3) yu kununa: Tiysišlidir xay — (4) təp munu da saŕəšlamagay (5) ki eaxšraxtr bu duncan — (6) əng eaŕyusuna kimsanəng (7) iglikin ēgirlik bila algalar (8) sovuʕ bila eopsunmax kerak (9) da kēndining ʕanənəng xut — (10) ulmaxə uʕun nē ki ozganing (11) ēgrilik bila algənʕa da kok — (12) tagi

tēngrining eārγusu (13) alnəna tōlov etkinça: (14) Xaçan kī klasalar barmaga (15) eārγu alnəna awal alyš bila (16) tēngriđan xoltxa ētmagay kē — (17) rak. ēgar ērki bolsa tēngrining (18) da konluk bila engsa da as — (19) lamlə bolsa tōrani utup (20) tēngriga eiwgunmax kērak. (21) zera ol bērir usluluknu. ēgar (22) kī tēngri eapuxnu biliči čx — (23) ara bērga kimsani eazəxəna (176r^o l. 1) ko-
ra kī ēgri adam konunu en — (2) ga da iglikin alga ol adam (3) xayγurmasən eoxsa tēngriga (4) šukur bērsin umsasən tēngri — (5) ga xoyup kī dayə eaxšə tōlov — (6) ga etkay tēngri alnəna da (7) tēngriga xoygay oč almaxni:
(8) Dayəda tanəxlər učun kī nē turludr alarnəng (9) konuluklarə ea nē

učun ēki ea uč kērak:

(10) TIASI DIR K'İ TANƏXLAR BI — (11) la bolgay eārγu. zera eār — (12) γuga kēlganlarnəng kop soz — (13) laganlarən tanəxlər bila uč (14) ētar eārγuči ēgar kī ēslarin — (15) a alsalar ēdi arakellarnəng (16) ari boyruxun kī aytər eārγz (17) kēnsinga eaxšə klama eoxsa (18) səngarənga da anəng učun (19) bolmas eārγuču inanmagay (20) tanəxlər kēlmiyin. da eārγu — (21) ga kēlganlarnəng xaysi kī za — (22) xoççadr konu tanəxlər bila (176 v° l. 1) tiyilər da tōra tōγru (2) korunur da konlu kī tanəx — (3) larnəng eaxši kišilardan bel — (4) gilidir kī orunč aləp kēlma — (5) gay da konuluk alnəna eal — (6) γan sozlamagay ea ēgar kī ur — (7) uγu bolga kimsanəng da kēl — (8) ip tanəxlə bērga da bilsa — (9) lar kī konu kišdir tanəx — (10) lxən tutkaylar: Da ol kī (11) aytər 2 da uč konu tanəx (12) bolmax kērak oxšar gunəš — (13) kə da ayiga kī kokta kon — (14) u tanəxlədr tēngrinəng: (15) Da 2-inči tanəx-
larnəng kon — (16) ulukī eaši bila tugal bol — (17) gay ea xart kiši bolgay: (18) Xaytəp tiyasidir adamnəng (19) eillərən u zamanasənəng hor — (20) ma-
tini korguzmaga 3 eašar (21) oylan tilga čxar 7 eašar bit — (22) ik ovranir 14 eašina adam — (23) iliki tēpranir 20 eašina (177 r° l. 1) zinavor bolur biy-
lar ēšikina (2) 25 eašina kahny bolur: Man — (3) ga da bulay korunur kī 25 (4) eašinda adamining tanəx — (5) lxən tutmax kērak xačan kī (6) tēngrining alnəna konudur (7) 25 eašina kahananəng tanəx — (8) lxə žoyovurt učun: Dayən art — (9) əxsə konudur 25 eašina aš — (10) xarhagannəng tanəxlə
tōr — (11) ada. A ēgar kī eoluxsa bir (12) tanəx tugal adam bolga (13) da birsi igit anəda tut — (14) max kērak a ēgar kī 2-si igit (15) bolga da biri xart ea 3 (16) igit bolga ol tanəxləxnəda (17) tutmak kērak: Dayəda (18) dinsizlarnəng tanəxlə kēč — (19) mastir krisdanlar usduna (20) nēča kop bolsalar da ēgar (21) kī konu da aytalar: Nē tur — (22) lu kī K[risdo]s eopsunmadi dev-
lar — (23) nəng tanəxləxnə xačanki ani (177 v° l. 1) tēngri oγlu aytərlər ēdi: (2) Ala ox herjowacoγlarnəng (3) tanəxlə kečmastir krisd — (4) anlar usduna xačanki kīr — (5) isdanlikka tōγru dugul — (6) lar bizga nē turlu bolur — (7) lar konu bolmagay tanəxləxta (8) a ēgar kī anənkī iš eoluxsa (9) herjowacoγlar usduna (10) bolurlar kēndilari biri biri (11) usduna tanəxlə bērmaga: (12) Da-
γəda tiymas xačən kiši — (13) ning tanəxləxnə tutmagay tēk (14) sozun išit-
magay. Nē turlu (15) K[risdo]snung yarut[i]v]nuna ari xa — (16) tūnlar

korup sovunçluk bër — (17) dilar arakellarga da ar — (18) akellar toxtattelar
 K[risdo]snung (19) konu s[ur]p yaruti[v]nən; A nēma (20) aninki iş eoluxsa
 da xatən (21) kişilar korgay ani da eaxşi (22) hormatli xatənlər bolgay: (23) Ne-
 çik kişining 2—3 tanəx — (178 r° l. 1) ləx keçar ala ox hormatli (2) xatənlər-
 dan 2 ança 4 ea 6 (3) eoxəsa kēlmagaylar tōra al — (4) nənə ovlarənə tanəxlə
 bër — (5) gaylar. ol xadar eaxşi u hor — (6) matli adamilarga nē xadar (7) kēn-
 dilaridir, da alar kēlip (8) tanəxlə bērgaylar tōra alnənə: (9) Anəng uçun ki
 nē turlu tiy — (10) mas xatən kişiga kəh[a]ny bol — (11) magay ea žolnēr:
 nē borla bas — (12) magay nē kēbitta olturma — (13) gay. nē ēr kişining to-
 nun kiy — (14) magay: Ol turlu tiymas alarga (15) tōrada olturmagay nē tan—
 (16) əxlə bērmagay. Bu işka ut — (17) ru aytmagay ki kop xatən — (18) lar
 xanlarən tōkup da K[risdo]s—(19) kə tanəx boldilar: Zera (20) mardiroslux
 tanəxlə oz — (21) gadr. da adamilar tanəx — (22) ləx dəyən bir turludur
 (23) ēvēt kop xatənlər xəyn aldilar (178 v° l. 1) da tēngriga arzani boldi —
 (2) lar da adamilardan hormat — (3) landilar: Anəng uçun ki xat — (4) ən
 kişilarnəng xatun kişi — (5) larnəng usna keçar tanəx — (6) ləx: Ala ox xa-
 tən kişilar — (7) ning ēr kişilar usduna 6 da 4 nēçik eazəp biz eoγarə: (9) Kimsa
 bu tanəxlənə aγər — (10) sənmasən tūyul ealγz tug — (11) al adamilar tanəx-
 lar boldi (12) K[risdo]s uçun eoxəsa oylanlarda (13) nēçik Petγē yemnəng
 oylan (14) çxlərə: Dəyədə s[ur]p Sdepanos (15) igit vaxtənda dəyədə kop —
 (16) lar bularga oxşas: Dəy — (17) da aytalək ki nē uçun 2 (18) ea bol-
 max keraf tanəx (19) 2 ea 3 dugul ki koplarga (20) utrudur korguzur ki nē —
 (21) ça kop bolsa ança igidir (22) ēgar ki bolmasa 2 ea 3 mun — (23) dan ēksi k
 bolmagay: Zera (179 r° l. 1) 1 adamga asantr ki bux — (2) tan aytkay kim-
 sanəng usd — (3) una 1 2 3 adam bolmastr (4) zera biri klasa birsi klam —
 (5) as da eayçu keraf ēs (6) xoygay igi tanəxlarga ki (7) biri birina sozlari
 oxşas (8) kēlgay ki oxşasiz bolmagay: (9) Nēçik alarnəng sozlari bir (10) ēdi
 ki K[risdo]s uçun xanlarən tōk — (11) tular. ala oxşas bolsa 2 — (12) sin ea 3-
 sunung tanəxlə — (13) larə konudur: Da ēgar (14) tapulur ēsa bu bitikta (15) ki
 koplər ealğanlə bila (16) birlanip da ealğan tanəx — (17) ləx bila eamanlənə
 učka (18) çxarərlar: Nēçik Naypēut — (19) nung ēski tōrada da s[ur]p (20)
 Sdepannosnəng eangida (21) bu işlar ealğan tanəxlər — (22) nəng eamanlənə
 da 3 (2) konudur nēçik ki tēngridan (3) buiuruldi zera Movsēsning (4) tō-
 rasining bērilganina (5) tēngridan ovr da Aharon (6) da Eṣu tanəxtrlar: A Sinay
 rəngulux da (10) ot tanəxtələr: Da K[risdo]snəng (11) tōγganəna frişdalar
 da 3 (12) xan da xoyçilar tanəxtrlar: (13) A K[risdo]snung 40 kunluk kel-
 gan — (14) əna daçarga s[ur]p si Simēon Ov — (15) anna markarē uhi da
 ēşik — (16) ning açəlğanə tanəxtr (17) K[risdo]snu Ebibdoška xaçərgan (18) da
 frişda da bolvanlar — (19) nəng uşalgane tanəxtr (20) da K[risdo]snung
 mgrduti[v]nun (21) ata tēngri u ariçan da s[ur]p (22) yovannēs tanəxtrlar:

Da (23) Tapor tayda 2 markarē (180 r° l. 1) da 3 arakeal tanəxtrlar (2) tēn-grilikina tanəxtrlar (3) K'[risdo]snung barça turlu skan — (4) çeliklar K'[risdo]s ki xaç usduna (5) ēdi gunašning xarangyu — (6) luxu u ernaling tēpran-maki (7) u tašlarnəng çatlamaki (8) da xanə u sovū K'[risdo]snəng xabər — (9) ʔasəndan çxti, dayəda oz — (10) ga skançeliklar tanəxtrlar (11) da s[ur]p aruti[v]nuna K'[risdo]snung (12) frišdalar u kerezmanəng (13) tašə ki açeldi da kēfini (14) da arakeallar da ari xatən — (15) lar da sdorožlar tanex tr: (16) Dayəda hamparjumənda (17) frišdalar u arakellar u (18) awdan mar-karēlar tanəx 4: (19) A ēgar ki 1 konu tanxənəng (20) tanəxlxə da konu ēsa hal — (21) bat toxtalğan duguldur (22) nē turlu ki K'[risdo]s aytər ēdi çu — (23) vutlarga. siz ebərdingəz (180 v° l. 1) Ovanneska da ol tanəxlx bē — (2) di konuluk uğun da inan — (3) madəngəz. da mēn m tanəx — (4) lxəm bardr dayən ulu nē ki Ov — (5) annēs ol xlənmakni xaysinki (6) bērdi manga atam: Xaytəp (7) aytər mēn tanəxlx berimēn (8) mēnim uğun da tanəxlx bē-rir (9) mēnim uğun atam da sizing (10) tōrang sizga da eazgandr (11) ki 2 adam-nəng tanəxlxə kon — (12) udur a bir adam tanəxlx (13) bērsa kēndi uğun tugal du — (14) guldur: Nē turlu ki aytələr (15) K'[risdo]ska çhutlar ki sēn sēning (16) boyung uğun tanəxlx bērisēn (17) konusun ki K'[risdo]snəng tanəxlxə (18) konu ēdi da alar aytərler ēdi (19) ki konu duguldur: Anəng uç — (20) un atə tēngrini da s[ur]p ovann — (21) ēsni tanəx kēltirdi K'[risdo]s da s[ur]p (22) arakellarnə bu turlu aytəp (23) bolgay siz manga tanəx Ērus — (181 r° l. 1) aʔēmda u Samariada duneə — (2) nəng xəʔəna dira: Bu turlu (3) Bedros išitip Tapor tayda (4) atə tēngrining awazən K'[risdo]s us — (5) du-na aytər ēdi tanəxlx bērip (6) ki bu awaznə biz konu išitik (7) xaçan ki bir-gasina ēdik ari (8) tayda: Dayən aləp tanəx — (9) lxka markarēlarni aytəp ala ki tutar biz toxtalğan (11) aytkanlarən markarēlarnəng: (12) O turlu konu-sun tanəxlx (13) bērir ēdi Yohanēs awedaraniç (14) haylbatə 3 turlu ki tanəxlx (15) bēririlar K'[risdo]s uğun çan u suv u (16) xan: Mundan ovrandi eixov (17) ganonki ki tanəxlxsəz alʔš — (18) lamagalar axpaš da arakel — (19) larda tanəxlx bitiki bila (20) ebēririlarēdi ašagerdlarən (21) 2 turludur tanəxlxnəng ox — (22) šaši: Xaysiki tiasidir (23) tanəxlarga ki heç ētmagalar (181 v° l. 1) kor-makni ea išitmakni eox — (2) sa konuluk bila toxtatəp (3) da songra tanəxlx bērilgay: (4) O turlu eaʔyuçi da tōra (5) ētkan vaxtənda konusun (6) sorov ētip išitka tanəxlar — (7) dan ki nēma zavada bolmag — (8) a eaʔyu arasəna: (9) Dayəda ant uğun ki nē turlu kerak ant iç — (10) maga tugal ki boy-rux bērip aytər biz. eox — (11) sa ovranip tirlar eaman antlari içmaga anəng ki — (12) biklarga tōra u ganunk toxtatər biz:

(13) ULU XORXULU BOYRUX — (14) un tēngrinəng koriir biz ēm — (15) digi vaxta adamilarnəng (16) ayaxə tibina zera əsrə (17) artəptr heç nē-ma uğun ant (18) içmak. xaysənki biyiməz K'[risdo]s bu — (19) iuruptur ki heç nē bir kezda (20) ant içmagaylar: Bu gun koriər (21) biz sahališ uğun da heç nē — (22) ma uğun mahalada u hezēm (182 r° l. 1) arasəna u talaškan

da asrə (2) earamas antlar ičarlar tıg — (3) ul oylanlar eoxsa xartlar da (4) tugal ašxaraganlar eoxsa (5) kop kez kahanalarda: Da (6) xačan ki eaıru iši eoluxsa (7) aralarəna tozmaslardı eaı — (8) ru aləna barginča ea eaı — (9) ruçi buiurginča talaš aras — (10) əna barər da eaıruçiıa (11) kop kez antlar ičarlar xorxu — (12) lu antlar bila da xačan kel — (13) salar eaıruğa da eaıru — (14) çu buiursa konuluk uğun (15) ant da ol çaxta utru bol — (16) urlar ki barča duneanəng (17) aslamə uğun antəçman biz (18) da klarlar muninki sozlar (19) bila ki kəndi kəndilarin tər — (20) a saxlovuçu korguzgaylar (21) da kimsa tabalasa ki tər — (22) dan burun nəki antlar ičar (23) ədəngəz anəng uğun ki inan — (182 v° l. 1) maslar ədi bizga da pam — (2) basəl ētar K[risdo]snun tər — (3) asin ki nə uğun buiurmada (4) ant içmaga oxşarlar anin (5) kibiqlar soxurlarga ki (6) soxurnung kormakli ki xar — (7) malamaxtr: Anin kibiqlar — (8) ga bolur aytмага ki K[risdo]s xoy — (9) mada çarasəz tər eoxəsa (10) çaralə: Əgar ki çarasəz iş (11) bolsa ədi tər xoymas ədi: (12) Ki barča kəndining ari var — (13) tabedli ki bila ol turlu (14) bu ergani da bu turlu kl — (15) adi ki biz konu krisdanlar (16) bolgay biz. ol turlu heç ker — (17) ak bolmagay bizga ant içmak (18) bizim konu u tər ru tər — (19) ran işiməz uğun: A əgar ki (20) aytalar çara coxtur ant (21) içmiin bu iş andan bəlgili (22) dir ki tēngri Aprəhamga (23) ant ičti frištadan otlaš (183 r° l. 1) da aytər benim boyumdan (2) ant ičar mən: Da Aprəham (3) xuluna bər di ant: Xaytər (4) antəçti tēngri Tawitka kon — (5) uluk bila dayə mungar ox — (6) şaş işlar: Da arakeal ant (7) ičti aytər bazər sizga ant (8) ičar mən xardaşlar. xanlar (9) da konuluk uğun ant ičar — (10) lar ala ox ulu biylar ki tər — (11) talga ki tiyişlidir ant ič — (12) max artəxsə eaıruğa (13) xaytər megnəl ētar mən tən — (14) grining antənə ovratir biz — (15) ni arakeal aytər. barča ut — (16) ru bolgan adamilarga biri (17) birina toxtalgan işning uğ — (18) u antr. Xaysən ki kladi tēng — (19) ri 2 teşkirilmas nēmani or — (20) tada xoyup ant bila da (21) kəndi boyəndan ant içmak bi — (22) la tūtunur alışənə bər — (23) maga: Da aytkanəməz bu (183 v° l. 1) turludur ki adamilarga (2) u artəxsə xanlarga ovran — (3) çiktir ant içmak kəndi boy — (4) larəndan xaysi bila ki tıg — (5) allikin işning mohrlarlar: (6) O turlu tēngri da bu (7) oxşış işni boyəna aldə dug — (8) ul ant içmak bila eoxəsa (9) korguzmak bila ki adamilar (10) ant bila kəndilarining iş — (11) larin toxtatərlar: O tər — (12) lu tēngrining tūtunmaxə (13) da eaıranszdr: Xaytər al — (14) də tēngri adaminəng tarbiy — (15) eatən aləp da bizim ovran — (16) çikiməzga tuşti: Eoxəsa (17) bizim ovrançikiməzni korup (18) ovratir bizni eaxşə xən — (19) maxka: O turlu Aprəham — (20) nəng da tər bla dr ki xoy — (21) du xulu usna tanəxlə u — (22) çun: Ol turlu tēngri Noyvax — (23) tənə kəndi ea yini tūtun — (184 r° l. 1) də xoymaga kokta tanəxlə (2) uğun ki duneaga şayaw — (3) atlə mən. klar mən aytma (4) ki nə turlu bolur ant içmak (5) 2 turlu orinag dr ant biri (6) xosdovanutı[v]n dr. birsi din — (7) ini tanmaxtr. din tanmak — (8) nəng antə budur ki xoygay (9) xolunu xaç usduna ea eix — (10) ov

usduna da hražarel bol — (11) gay ari eixovdan ea aytkāy (12) ala kēndi křis-
dan dugul eg — (13) ar ol iš ala tūgul ēsa. kim (14) bu turlu ant iēsa ala tūt —
(15) ki dinin tandə. xaysə ki tiy — (16) mastir křisdan kišiga mun — (17) inki
antnə usduna kotur — (18) maga. ēgar ki olumga da kēl — (19) tır salar ea
ovun buzмага (20) klasalar: Xaytəp xosdovan — (21) uti[vn] antə budur
ki xoygay xol — (22) unu xaç ea awedaran ea (23) eixov usduna da bilgay
(184 v° l. 1) ki tēngri eapuxnu biliçidir (2) da aytkāy bilir tēngri da (3) bu
xaç u awedaran u s[ur]p eix — (4) ov ki konudur aytkānəm da (5) aytkāy ala
ki bularnəng hor — (6) mați u zorku uçun ki ealyan (7) aytman bu turlu ant
xosdo — (8) ovanuti[vn]dr: Xaçan ki tēngri — (9) nə eapux biliçi aytər awēd —
(10) aranə K[risdo]snəng sozu aytər da (11) eixovnə K[risdo]snəng ovun
aytər: (12) Da xaçan ki kimsa klasa ant (13) içmaga xosdovanuti[vn]n antən
iç — (14) ka bolmagay ki kimsa dinin (15) tanmax antən içkay munu og —
(16) ut bērip aytər mēn boyrux bēr — (17) mandr: Ėgar ki dawikarlar 2 —
(18) si da křisdan bolsa biri bir — (19) ina utru bolup da din tan — (20) max
antənə klaga bērmagay (21) eařyuçu surgay alnəndan (22) da bērmagay ol
antnə içmaga (23) anginça ki pošumanlxka kelgay — (185 r° l. 1) lar xosdo-
vanuti[vn]n antən bērgay — (2) lar: Bolmaga ki tēzindan eař — (3) yuçu antka
salga awaldan (4) eařyuçi čaht ētmaķ keraķ ki (5) antsz eařyuga uç etkay a ēgar
(6) ki bolmasa čara anttan baš — (7) xa uç ētmaga ol vaxta eařyu — (8) çu
awaldan ovratkay ki nē tur — (9) lu tiar ant içmaga: Da nē turlu ařədr ant-
nəng pokut — (11) asə da andan songra buiur — (12) gay antnə: Dařəda
bolmagay (13) ki az nēma uçun ant bolgay (14) zera ēgar duncanəng iglikin
(15) da bērsalar ēdi tiymas ēdi (16) ant içmaga: Ėgar ki hagarag (17) bolga-
lar ki earlə biz da an — (18) əng uçun klaga ant içmaga (19) tiasidir ki buiur-
gaylar borç — (20) nung eařəmən təlov ētkay da (21) ant içmagay: A ēgar
ki bolmas — (22) a təlov ētmaga eařəmsən (23) da aytkāy ki ayt içar men
(185 v° l. 1) da lucun tartar mēn andan (2) eařyuçunung nēma eazəx — (3) ə eox:
A ēgar ki bolmasa (4) 10 altən ea 20 ea dařən artəx (5) ala ox tiymastir terça
ant (6) bērmaga. zera ařər iştir (7) kun bērgaylar da keçiktir — (8) gaylar
šahat ki pošman bolup (9) biri birina təlov ētkaylar: (10) Dařəda aytər mēn
sizga (11) ki kimga tiyar antnə bērma — (12) gay. barça eařyuda ērmēn —
(13) ining kimning tanəxlərə bol — (14) sa tiymastr ant. A kimning (15) ki
tanəxə bolmasa angar (16) tiyar ant içmagay: Ėgar kim — (17) sa kimsani
eařyuga tartsa (18) ea borç uçun ea ozga nēma (19) uçun da kēndining tanəxə
(20) bolmaga nē anəng kimni ki (21) eařyuga tartə tiymastr (22) angar ant
kim ki tutup kēl — (23) tirdi: Eoxsa angar tiyar kim — (186 r° l. 1) ni ki tutup
keltirdilar ēgar (2) konu kiši ēsa ēgar ki eařyu — (3) çi bilsa ki egirlik bila kliy —
(4) ər ant içmaga ea ol kliyə eg — (5) irlik bila ant bermaga ker — (6) aktir
eařyuçu xoymaga ki (7) egirlik bolmagay: A ēgar ki (8) kimsa tutulsa ořur-
luxta (9) ea itlikta ea adam oldur — (10) maxta ea xaraxčəlxta (11) da alani
bolmaga ol eaman iš (12) ea liçasi da kim ki tutup (13) keltirdi tanəxə bolmaga

(14) tiyasidir angar antni bërma — (15) gay kim ki usduna foldrov — (16) at etka zera aninki kibik (17) eamanlx xlenganlar antnə (18) nēmaga tutmaslar a ēgar ki (19) bu eaman xlenganlar toran — (20) əng alnəna awaz bila ayt — (21) salar ki da biz bu işnəng (22) içina dugul biz da ealyan — (23) dr bu iş bizim usdumuzga (186 v° l. 1) da buxtandr da nē artəm — (2) əzga da nē alnməzga bar: (3) Eariyuçilar korup alarnəng (4) toryu sozlarini ki nē artəna (5) nē alnəna nē liçasi eoxtur ant — (6) nə buiurgalar alarga da (7) xutxargaylar olumdan: (8) Dayəda aytər biz ki kimga (9) tiyar ant içmaga nēçik ki eaz — (10) əp biz eoçari tanəxlər uğun (11) ki kimga tiyar tanəxlər bər — (12) magay: Ol turlu eazar biz mun — (13) da ki anəng kibiklarga tiy — (14) asi dir ant içmaga. adam ki (15) bolga 25 eəşina. oylanga tiy — (16) mas ant zera leatasi eoxtur xartka tiymastr zera ki ol — (18) umga eivuxtur xastaga (19) tiymastr olumu alnəna dr: (20) Dayəda luc bərganga tiy — (21) mastr ant anəng uğun ki eaz — (22) əxne eazəx usduna xoymagay (23) ol turlu marabədlarga ean — (187 r° l. 1) a 2 çanlə xatənga tiymastr (2) antəçmaga dayəda tiymas — (3) tr ant tamyaçığa nē çmriga (4) da barça alani eazəxlər — (5) ga anginça ki xaytkalar (6) eazəxlərəndan nē kimsa (7) alarnəng tanəxləxən tutmaga: Da ol ki awaldan ayt — (9) ək [aytəp?] ki tiymastr alarga ant iç — (10) maga a ēgar bolsa alarnəng (11) atəsi xardaşi ea oylu al — (12) ar ant içkalar: Da xatən (13) kişilarnəng anasə ea ēr (14) ea xz xardaşə ea xayşə eovuxu alar ant içka biri (16) biri uğun da eivkun tart — (17) ka eopsunmaxnəng dr: Dayə — (18) da eazar biz apeçalar u (19) malazlar u kahanalar uğun (20) ki tora alnəna kelmagaylar (21) ki ant içmax işi bolmagay. a (22) ēgar tora işi bolsa tiyişli — (23) dir alarnəng xardaşlari (187 v° l. 1) ea eovuxlarə kelgaylar tor — (2) a alnəna a ēgar ki ant tuş — (3) sa kəhana usduna keraç (4) ki eovuxu ant içkay anəng (5) uğun ki tiymastr kəhanaga (6) aşxarhagan torasi alnəna (7) barmagay nē ant içmagay: (8) A ēgar kəhanalarnəng eaz — (9) şə kişilari tanəxlərə bolga (10) alarnəng tanəxləxən tut — (11) max keraç toraçilar. ki alar — (12) nəng eovuxlarə ant içmagay: (13) Dayəda miakəl wartabed (14) eazar antnəng lucu usdu — (15) na ki burungi ari atalar (16) antnəng lucun asrə ayər xoy — (17) upturlar nēça tora bit — (18) ikini tuzmiirlar ēdi: Xaçan (19) ki tēngrinəng ērki boldə ki (20) bu tora bitkini tuzduk (21) engillatik antnəng lucun (22) ēgar ki toradan kimsaga ant (23) buiurgalarlar da ol ant ul — (188 r° l. 1) u iş uğun u kop nēma uğun (2) bolgay da konusun bolgay (3) da Xosdovanuti[v]n antən içka (4) 3 eil luc xoyga axpaş ol ad — (5) amnəng usna. zera oldur ear — (6) yuçu: A ēgar ozga earçu — (7) çi tora bila ant bərsa kim — (8) saga ol adam ki ant içti bar — (9) gay biliçi wartabədgə ki ol (10) bərgay angar lucunu: A ēg — (11) ar kimsa ealyanlx bila (12) xosdovanuti[v]n antən içsa (13) buiurur ki 7 eil luc tartkay (14) da baxkaylar toraçilar (15) u bitikçilar ol tirlikni (16) ki nē uğun ant içti ealyan. (17) a ēgar az nēma ēsa da kop (18) nēma dugul ēsa buiurgay — (19) lar earləlgə ulaşmaga: (20) A kimsa ki din tanmax ant — (21) ən içsa ēgar konu ēgar eal — (22) yan luc tartma